

Cumhurreisimizin nutku her tarafta büyük akisler yaptı

Bütün bitaraf gazeteler nutuktaki fikirlere tamamille iştirak ediyor

Zürich 3 (E.P.) — Türkiye Cumhuriyeti'nin 19 uncu yıldönümü ve Rel-cumhur İsmet İnönü'nün son nutku İsviçre matbuatında büyük akisler uyandırmıştır. «Neue Berner Zeitung» neşrettiği bir yazıda ezümne şöyle diyor:

«Ankara, menfaatleri akort etmeğe ve birbirlerle harp halinde bulunan büyük devletlerle olan münasebatında müvazene temine mükemmel bir surette muvaffak olmuştur. İnönü, son derece nazik bir zaman-da Atatürkün mirasını muhafaza vazifesi ile karşı bulunuyor. İnönü, bu mirası hiç bir zarara uğratmaksızın dünya sulhuna kavuşturmak azimindedir. Türkiye Cumhuriyeti, bu yoldaki gayretlerinin muvaffakiyetle iftihar edebilir. Bilhassa son üç harp senesinde görüldüğü gibi, Ankara hükümeti bu devletin kurucusu Atatürkün, her şeyi Türk gözü ile görmek prensibine aynen sadık kalmıştır ve bundan sonra da sadık kalacaktır.»

«Besler Nationalzeitung» gazetesi «Türkiye boş emniyet hislerine kapılmıyor» başlığı altında neşrettiği bir yazıda ezümne diyor ki:

«Türkiye'nin ne kadar doğru düşüncelerle hareket ettiğini ve onu idare edenlerin bugünkü vaziyetini ortaya attığı imkânları ne kadar eldirdi bir surette göz önüne aldıklarını İnönü'nün son nutku açıkça ispat etmiştir.»

İşveçteki tefsirler

Stokholm 3 — Türkiye Cumhuriyeti'nin 19 uncu yıldönümü ve Rel-cumhur İsmet İnönü'nün son nutku İsviçre matbuatında büyük akisler uyandırmıştır. «Neue Berner Zeitung» neşrettiği bir yazıda ezümne şöyle diyor:

«Türkiye'nin azimkâr devlet reisi İnönü tarafından Millet Meclisinin açılışı münasebetiyle iradedilen nutuk, bizim bu uzak şimal memleketimizde dahi dikkat ve alaka uyandırmıştı. İstikbal tehditkâr bulutların arkasında gizlidir, ve vaziyetin birdenbire değişmesi her an için muhtemeldir. Bu hakikat da bizim tecrübelerimizden çıkan neticelere tevafuk etmektedir.»

Aftonbladet gazetesi, İnönü'nün ihtikâr ve spekülasyon hakkındaki beyanatının da işveçe anlayış bulduğunu ilâve etmektedir.

Alman sözcüsünün beyanati

Berlin 3 (A.A.) — Bugünkü gazeteler toplantısında, İnönü'nün nutkunu bahis mevzuu eden sözcü, nutukta 1943 yılında harbin daha büyük bir şiddetle devam edeceğine işaret edilmiş olmasına dikkati çekmiş ve bir milletin veya bir milletler zümresinin bütün dünyaya tahakküm edemeyeceği kaydından olsa olsa Anglo-Saksonların cihana tahakkümünü murat edilmiş olacağını söylemiş, İnönü'nün memleketin ekonomik durumunu baltalayana haklarında bu-

güne kadar hiç bir nutkunda görülmiyen şiddetli bir dil kullanmış olduğunu belirtmiştir.

Bulgaristandaki akisler

Sofya 3 (T.P.) — Türkiye Cumhuriyeti İsmet İnönü'nün nutku Bulgar efkârı umumiyesinde büyük bir tesir bırakmıştır. Gazeteler Anadolu ajansı tarafından verilen nutuk metnini aynen neşretmektedirler. Zora gazetesi, Milli Şef'in resmini birinci sayfasında basarak aşağıdaki hususları makalesinde belirtmektedir: «Türkiye Reiscumhurunun nutku samimi ve sarıhtır. İsmet İnönü, Türkiye'nin her zamandan ziyade şimdi harbe yakın olduğunu sarahatle söyledi. Fakat aynı zamanda, her türlü zorluklara rağmen, tarafsızlığı muhafaza edilebilir arzusunun da tebarüz ettirdi.»

Paris gazetelerinde

Paris 3 (E.P.) — Bütün Paris matbaası sabah nüshalarında Türkiye Cumhuriyeti İsmet İnönü'nün nutkundan parçalar neşretmişlerdir. Türkiye devlet reisinin Millet Meclisinin açılış töreninde söylediği nutuk hakkında mütalâa yürütülmekle beraber bütün gazeteler nutuk metninin neşir tarzı ile bu nutkun ehemmiyetini belirtmekte ve bilhassa Türkiye'nin harbe şimdiye kadarki gibi hiç bir zaman yakın olmadığı hakkındaki beyanını tebarüz ettirmektedir.

Cumhuriyet bayramı

Cumhurreisimize ve Başvekil ile Hariciye Vekiline gelen tebrik telgrafları

Cumhuriyetin 19 uncu yıldönümü münasebetiyle Arjantin Cumhurreisile Reiscumhurumuz, Sovyetler halk komiserleri heyeti reisi Stalin, Kanada, Yunan, Polonya Başvekilleri ile Başvekilimiz, Sovyetler hariciye komiseri, İran hariciye veziri, Romanya Hariciye Nazirile Hariciye Vekilimiz arasında tebrik ve teşekkür telgrafları teatî edilmiştir.

Son zelzelede bazı köylerde evler hasara uğradı

Ankara 3 — Son yer sarsılmasında bazı yerlerde maddî hasarlar olmuştur. Balıkesir'in Uğut köyünde 10, Sındırgı'nın Çobanlar köyünde 17 evin duvarları çatlamış, Akhisar'ın 4 köyünde 22, Kırkakac'ın 15 köyünde 74 ev hasara uğramıştır.

BU SABAHKİ TELGRAFLAR

İngilizler Mısır'da 25 kilometre kadar ilerlediler

Şimdiye kadar Afrikada görülmemiş derecede büyük tank muharebesi oluyor

Londra 4 (A.A.) — Sekizinci ordunun Mısır'ın garp cölünde Rommel hatlarında açtığı gedikte büyük bir tank muharebesi olmaktadır. Berlin radyosu dün gece Afrika'da şimdiye kadar bu derece büyük tank muharebesi olmadığını söylemiştir. Düşman hatlarında yarılan noktada, Müttefiklerin hücum ettikleri cephe kısmının hemen hemen tamamı ortasıdır.

Müttefiklerin taarruzu şöyle başlamıştır. Pazar gecesi saat onda fevkalâde şiddetli bir topçu baraj ateşi başlamış, ateş saat bire kadar sürmüştür. Bu esnada uçaklar Mihver mevzilerini bomba yağmuruna tutmuşlardır. Müttefiklerin piyadeler süngü ile taarruz etmişler, Mihver'in makineli tüfek mevzilerini ele geçirmişlerdir. İstihkâm kısımları ve mayın tarlalarında geçit açmışlardır. Tanklar bu ge-

citten dalgalar halinde ilerlemişlerdir.

Açılan gedik Seyit Abdurrahman'ın 10 kilometre içerisinde Elkesir mevkiindeki tepededir. Düşmanın karşı hücumları tardedilmiştir. Müttefik kuvvetler 25 kilometre kadar ilerlemişlerdir. Çarpışmalar fasılasız devam ediyor. Hava kuvvetleri büyük faaliyet göstermektedir. Donanma da Mihver'in geri hatlarını bombardıman etmektedir.

Londra 4 (A.A.) — Reuter ajansının askeri muharriri bildiriyor: Mısır cölündeki muharebe şimdi bütün cepheye yayılmıştır. Beklenen büyük tank muharebesi başlamıştır. Bu muharebenin hâlâ devam etmekte olması muhtemeldir. Son haberler İngiliz kitalarının ilerlediklerini, Seyit Abdurrahman'da bir çok esir aldıklarını bildiriyor. Elde edilen muvaffakiyetler biraz ileri götü-

rülürse Rommel'in bütün sağ cenahı tehlikeye düşecektir. Sahildeki Mihver kitalarının çemberden kurtulamadıkları anlaşılıyor.

Şiddetli çarpışmalar

Londra 4 (A.A.) — Mısır cephesinde, açılan cep etrafında, iki İngiliz tugayı ile bu cebi kapatması için gönderilen iki zırhlı Mihver tümeni arasında çarpışmalar olmuştur.

Uğranılan kayıplar hakkında hiç bir malumat alınmamıştır.

Bir hava muharebesi

Londra 4 (A.A.) — Müttefik uçakları, Mısır cephesinde, Müttefik kuvvetleri bombardıman etmeğe gelen 25 Stuka ile 20 Messerschmitts 109 dan mürrekkep bir Mihver hava filosunu karşılamışlar ve dağıtmışlardır. 5 dakika içinde 5 Stuka tahribe-dilmiştir.

Kafkaslarda çok çetin muharebeler oluyor

Almanlar Stalingrad'da da yeniden mühim kuvvetlerle taarruza başladılar

Londra 4 (A.A.) — Dün Almanlar Stalingrad'da mühim hava kuvvetlerinin yardımıyla 2 piyade tümeni ve 40 tank ile taarruza geçmişlerdir. Çok çetin muharebeler olmuş, Sovyetler dört beş defa yapılan hücumları tardedilmiştir. 2000 Alman öldürülmüştür.

Kafkaslarda Nalçık'ın cenup doğusunda Alman taarruzu geliyor. Ruslar burada şiddetli müdafaa muharebesi yapıyorlar. Moskova radyosu burada muharebelerin daha kanlı olduğunu bildiriyor. Alman hava kuvvetleri büyük faaliyet göstermektedir. Tuapse'nin şimal doğusunda sarılan Alman taburunun imhasına devam ediliyor.

Sovyet tebliği

Moskova 4 (Radyo) — Gece neşredilen tebliğ: 3 ikincitegrinde Sovyet kitaları Nalçık'ın cenup doğusunda, Tuapse'nin şimal doğusunda çarpışmışlardır. Diğer kesimlerde maddî değişiklik yoktur.

Rus harp gemileri Baltık denizinde 3 Alman levazım gemisini batırmışlardır.

Almanların hedefi

Londra 4 (A.A.) — Moskova

radyosuna göre Nalçık'tan, Batum'un şimalinde Karadeniz kıyısına doğru ilerlemek isteyen Alman kitalarının hedefi batı bölgesini müdafaa eden Rus kuvvetlerinin arkasını kesmektir.

Berlin 4 (A.A.) — Beynelmîlî Haberler bürosu bildiriyor: Batı Kafkasyada muharebe yeniden şiddetlenmiştir. Bir Slovak teşekkülü, bir Sovyet alayını imha ederek cepheyi daraltmak suretile muvaffakiyet göstermiştir. Tuapse istikametinde Alman kitaları, Rusların şiddetli mukavemetine rağmen arazi kazanmıştır.

Terek kesiminde Alman kitaları dün hayli ilerlemişlerdir. Düşman mukavemetinin şimdi daha çetin mahiyet almasına rağmen ileri hareketi devam ediyor. Bir tren bombalar isabetiyle baştan başa harabedilmiştir. İkinci bir zırhlı tren bombalar isabeti üzerine durmuş, sonra yoldan çıkmıştır. Dün 41 Sovyet tayyaresi düşürülmüştür. Almanlar 1, Rumenler de 1 tayyare kaybetmişlerdir.

Fransada hâdiseler

Bir çok şehirlerde bombalar patladı

Londra 3 (A.A.) — Alman radyosu, Vichy'de bu sabah erkenden iki bombanın infilâk ettiğini bildirmektedir.

Vichy 4 (A.A.) — Vichy'den başka Lyon ve Clermont Ferrand'da da suikastlar yapılmış, bombalar patlamıştır.

Londra 4 (A.A.) — Vichy Fransasında karşılık alâmetleri görülmektedir. Vichy, Marsilya, Lyon, Nice da dahil olmak üzere 10 şehirde bombalar patlamıştır. Vichy'de bombalardan biri bir hükümet dairelerinde patlamış, diğeri Doriot partisinin merkez binasını tahribetmiştir.

Uzak Doğu'da

2 Japon kruvazörü daha batırıldı

Vaşington 3 (A.A.) — Albay Knox, Savo adası yakınlarında 11/12 ilktetgrin gecesi cereyan eden deniz çarpışmasında, başka iki Japon kruvazörünün batırıldığını bildirmiştir.

Newyork 4 (A.A.) — Batırıldığı bildirilen 2 kruvazör ile Japonların Cenubu garbi Pasifik'te son kayıpları 3 kruvazör, 5 muhrip, 1 nakliye gemisini bulmuştur.

Salomon adalarında muharebe şiddetlendi

Londra 4 (A.A.) — Guadalcanal adasında muharebe çok şiddetlenmiştir. Japonlar bir gece evvel adanın şimal sahilindeki müttefik mevzilerinin doğusuna asker çıkarmaya muvaffak olmuşlardır. Amerikan uçakları hücumlarını şiddetlendirmişlerdir.

Yeni Gine'de Japonlar Kokoda'dan Buna'ya doğru itiliyorlar. Amerikan tayyareleri Timur adasındaki Dili limanına dalgalar halinde akın yapmıştır.

Haliç sahilleri

Sağlam bir rıhtım yapılması ve bu işin senelere ayrılması düşünülüyor

Belediye, bir müddettenberi Eminönü ile Yemiş arasındaki rıhtımı tamir ettirmektedir. Rıhtımın taşları yerinden oynadığı için bu tamire lüzum görülmüştür. Mamafih yapılan bu tamirin de uzun müddet devam edemeyeceği ve taşların bir sene sonra gene yerlerinden oynayacağı muhakkak görülmüştür. Haliç zemininin çürük olması ve rıhtımın sağlam bir zemine dayanmaması bu mahzuru doğurmaktadır.

B. Prost, sahilin denize doğru 20 metre uzatılarak rıhtımın buna göre yapılmasını zarurî görmüştü. Zaman itibarile malmaze bulmaktaki güçlüklerden dolayı bu projenin hemen tatbikine imkân görülemezle beraber, rıhtım tamirine her sene mühim masraflar ayırmaktansa rıhtımın denize doğru uzatılması projisinin senelere ayrılarak tatbiki düşünülmektedir. 943 bütçesine bu hususta tahsisat konulması ihtimali vardır.

İlaşe işleri

Ticaret Vekâleti Belediyelere yardım edecek

Ankara 3 — İlaşe müsteşarlığının lağvı üzerine ilaşe işleri Belediyelere devredilmiştir. Ticaret Vekâleti Belediyeleri 4 kısma ayırmıştır: 1 — Hudutları içinde 5000, 2 — 10 bin, 3 — 20 bin, 4 — 20 binden fazla nüfusu bulunan mahaller. Vekâlet bu Belediyelere kadrolar ve tahsisat vermeyi kararlaştırmıştır.

Piyasa durumu

Mintaka Ticaret müdürlüğünün on beş günden on beş güne Vekâlete piyasa raporu verdiğini yazmıştı. Dünkü raporda ihtikâr önlemek ve dolayısıyla muhtekiri yakalamak üzere yakında kararlar alınacağı haberinin piysada mühim tesir yaptığı bildirilmiştir.

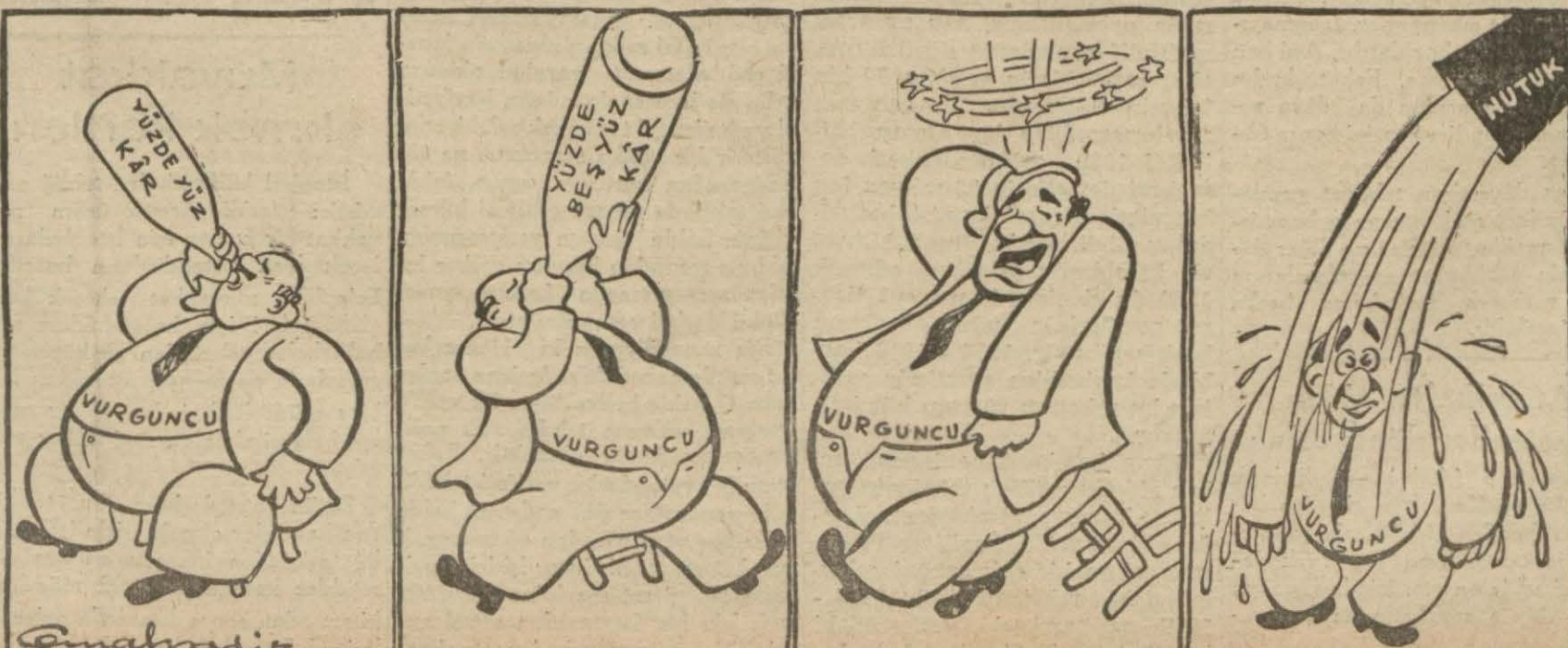
Satılmak üzere getirilen yiyecek maddelerinin sahiplerinden bir kısmı, piyasadaki durgunluğu görerek mallarını nakliyat ambarlarından, Şirkeci ve Haydarpaşa gümrüklerinden almamışlardır. Nakliyat ambarlarına ve gümrüklere Mintaka Ticaret müdürlüğü tarafından tebligat yapılarak malını bekletenlerin ihbar edilmesi istenmiştir. İstihsal bölgelerinden Şirkeci gümrüğüne getirilen 800 teneke sadeyağını çekmek istemeyen ticarcı tebligat yap-

Kadın ve çocuklar Dakar'dan hareket ettiler

Vichy 3 (A.A.) — Kadın ve çocuk olmak üzere 1000 kişinin iki gemi ile bu sabah Dakardan Fransa istikametine hareket ettikleri bildirilmektedir. En az üç çocuklu Avrupalı aileler bu birinci kafilayı teşkil etmektedir.

Piyasa durumu

Mintaka Ticaret müdürlüğünün on beş günden on beş güne Vekâlete piyasa raporu verdiğini yazmıştı. Dünkü raporda ihtikâr önlemek ve dolayısıyla muhtekiri yakalamak üzere yakında kararlar alınacağı haberinin piysada mühim tesir yaptığı bildirilmiştir.

Gönül

Cehennem

Bu sene en çok seveceğiniz

SÖZÜN GELİŞİ

Hükûmete yardım nasıl olur?

Millî Şef hâlâ akisleri kulaklarımızda çınlayan büyük nutunda halkımızın iki senedir işe işlerinde Cumhuriyet hükûmetine yardım etmediğini söyledi. Hayatını on sekiz milyon Türkün refah ve saadeti uğrunda cömertçe harcayan ve her hususta üzerimize titreyen aziz Şefimizi teessür içinde bırakan bu müşahade hepimiz için acıdır. İşte Millî Şef bize bir Türk vatandaş olarak üzerimize düşen vazifelerden birini bilerek yahut bilmiyerek yapmadığımızı hatırlatıyor, daldığımız uykudan uyandırıyor ve hepimizi vazife başına çağırıyor. Vazifeyi bilerek yapmayan suçludur. Bilmiyerek yapmayan ise masum değildir. Zaman hepimizin olgun bir vatandaş katına yükselmemizi emrediyor. Vatandaşlık olgunluk imtihanını ise her Türk Millî Mücadele senelerinden başlayarak çıkan birçok fırsatlarda parlak şekilde vermiştir.

Hükûmete nasıl yardım edebiliriz? Çok basit bir şekilde. Evvelâ dünyanın dar bir devrinde yaşadığımızı kabul edelim. Her aradığımızı, her canımızın çektiğini istediğimiz kadar bol bol bulamayacağımızı, hattâ bazılarını hiç bulamayacağımızı, bulduklarımızı da pahalıya satın alacağımızı kabul edelim. Çünkü sulh zamanında milletimiz Avrupa milletleriyle elele vererek, karşılıklı alış veriş münasebetleri kurarak ihtiyaçlarını temin ediyordu. Şimdi Avrupa milletleri harb içinde. Yollar kapalıdır. Harb eden milletlerle harb etmeyen milletlerin ihtiyaçları birbirini tutmuyor. Ancak türlü sıkıntılar içinde münasebetler devam ettirilebiliyor. Bunun için biz mümkün olduğu kadar kendi yağımızla kavrulmak zorundayız. Her şeyin az olduğuna ve bundan sonra daha da az olacağına kanaat getiren her vatandaş hükûmete yardım için ilk adımı atmış demektir.

Hükûmet halkın ihtiyacını düşünüyor; istihsalı arttırmak, tahalâtı arttırmak için her çareye başvuruyor. Fakat elbette ki bir çok sebepler altında istihsal sulh zamanındakinden azdır. Yollar kapalı olduğu için dışardan herşey bol bol getirilemiyor. Bunun için eğer üç ayakkabısı olan vatandaş bir ayakkabı daha almaya kalkmazsa, dört elbisesi olan vatandaş bir elbise daha yaptırmaya girişmezse, piyasadaki şekeri, pirinci, nohudu, fasulyeyi ihtiyacından kat kat fazla olarak evine yığmaya heves etmezse böyle bir vatandaş hükûmete en büyük yardımı yapmış, hükûmetle elele vermiş, onunla birlik olmuş ve millî birlik yumağını biraz daha sıkılaştırmış bir vatandaşdır. Millî Şef bizden bunu bekliyor.

Mahkemelerde:

Evlenmek va'dile kadınları soymuş!

İsmail dâvacıların iddialarını katıyen kabul etmiyor; bilâkis suçu tamamille onlara yükletiyor. İddiasına bakılırsa kendisi masum, dâvacı kadınlar birer dolandırıcı. İsmaili salıvermeli, bayan Adile ile diğer dört kadını suçu sandalyesine oturtmalı ve hapishaneye göndermeli.

Asiye sekizinci ceza mahkemesinde muhakemeleri yapılıyor. Suç, evlenmek va'dile kadınları ifgal edip soymak. İddiaya ve tahkikat evrakına nazaran İsmail, Kadıköy, Kasımpaşa ve Beşiktaş civarında dört kadını evlenmek va'dile kandırmış ve hepsinin evlerini soymuş. Bunu meslek edinmiş. Zekâsını bu işe tahsis etmiş. İstanbul her tarafını dolaşıyor, mahalle aralarında geziyor, kahvehanelerde oturup ahbab peyda ediyor ve bu sayede o muhitte bulunan dul kadınların isimlerini, servetlerini öğreniyor. Ondan sonra faaliyete geçiyor, dul kadınlar arasında parası, eşyası olanları seçiyor ve onlarla münasebet peyda ederek evlenmeye kalkıyor, o sırada da marifetlerini gösteriyormuş. Mahkemeye geles dâvacılardan bayan Adile garip macerasını yana yakıla anlatıyor:

— Kocam ölmüş, dul kalmıştım. Dayalı döşeli bir evim vardı. Bir gün bir ahbab vasıtasile bu adamı tanıdım. Kendisinin tüccar olduğunu söylüyor, onları kandırdığı gibi beni de aldattı. Evlenelim, dedi. Eh, bay hâkim! Yaşım geçkin değil, henüz evlenecek çağıdayım. Hiç değilse hem geçimime yardımcı olur, hem de evimizde bir erkek bulunur, diye teklifi kabul ettim. İsmail arastıra gündüzleri eve gelip oturuyordu. Bir taraftan da evlenme meselesini hazırlıyorduk. İsmail: «Sen hiçbir şeye karışma. Ben Kadıköyünde oturduğum için oranın Belediyeinde bütün muameleyi hazırlıyorum. Kâğıtlarımız askıya çıktı. Müddet tamam olunca beraber gidip Belediyede muamelemizi yaptırırız.» dedi. Kadın aklı işte... Daha fazlasını düşünmem ki, Söylediklerini inandım ve bekledim. Bütün komşular da İsmail ile evlenmek üzere olduğumuzu biliyorlardı.

Uzatmıyalım bay hâkim! Bir gün İsmail gene eve geldi: «Bayan Adile! Her iş bitti. Muamelemiz hazır. Şimdi Belediyeye gidelim de nikâhımızı yapturalım. İkimiz yalnızca gidersek daha iyi olur. Orada bütün akrabalarımız bekliyorlar. Onlar da şahit olurlar. Sonra istersen senin dostunu, akrabaları da eve davet eder, çağılı çengili düğün yaparız.» dedi. Nikâha gidiyoruz diye beraberce evden çıktık. Köprüye geldiğimiz zaman İsmail birdenbire elini cebine soktu ve: «Eyyvahlar olsun. Biraz evvel sizde cüzdanımı çıkarmıştım. Cüzdanımın üzerinde unuttum-

banı ver, iskelede bekle. Ben çabukça eve gidip cüzdanımı alayım. Şimdi gelirim.» dedi.

Gel de inanma bakalım! Hemen anahtarını kendisine verdim, ben de beklemek üzere iskeleye indim, Bay hâkim! Şu vaziyette siz olsanız aynı şeyi yapmaz mısınız?... İndim iskeleye, bekle bebam bekle... Yarım saat, bir saat, iki saat geçti, ne gelen var, ne giden. Başladı canım sıkılmağa. Meraktan çatır çatır çatiyorum. Böylece bir saat daha bekledim, baktım ki İsmail görünmüyor. Acaba bir kaza mı oldu? Eve gidip bakayım bari, dedim. Doğruca eve gittim. Kapıdan girer girmez ne görsen beğenirsiniz?... Evde iğneden ipliğe kadar bütün eşyam gitmiş, odalar, sofalar tamtakır kalmış.

Aklım başımdan gitti. Orada düşüştü bayıldım hâlâ da şayıyorum. Hemen çağılığı bastım, komşuları topladım. Oradan da karakola gidip halî keyfiyeti anlattım. Nihayet İsmail yakalandı. Sonradan öğrendim ki, bu insafsızın kurbani yalnız ben değilmişim. Böyle benim gibi beş altı kadını daha kandırmış, soyup soğana çevirmiş. Bunları yapan, benim de ocağıma incir diken işte budur. Kesiniz cezasını. Dünyada hakkımdan vazgeçmem. Çağıldığı esyayı da satmış. Karakola itiraf etti.

İsmail kalktı:

— Bunların hepsi masal, bay hâkim! Asıl suçu ben değilim; onlardır. Kendileri bana evlenmek teklif ettiler. Avuclar dolusu paralarını yediler. Onların yüzünden işimi gücümü de bozdu. Elimdeki, avucumdaki sermayeyi hep onlara verdim. Paramın azaldığını görünce de evlenmekten vazgeçtiler. Üstelik beni hırsız da çıkıyorlar. İnanmayınız laflarına. Suçlu onlardır. Asıl ben onlardan dâvacıyım. Fakat, kadın oldukları için acımda da dâva açmadım. İsteseydim hepsini hapse tiktürürdüm.

Diğer dâvacılara tebligat yapılmadığından, mahkemeye gelmemişlerdi. İsmailin tevkifine ve diğer dâvacıların şahitlerin çağırılmalarına karar verilerde muhakeme başka güne bırakıldı.

Amerika'ya giden gazeteciler dönüşyorlar

Nevyork 3 (A.A.) — Birleşik Amerika ve Kanadaya şimdiye kadar tertibedilen ziyaretlerin emrakısları tamamlayan beş Türk gazetecisi sekiz on gün içinde Brezilya yolile dönüş seyahatlerine başlayacaklardır.

Gazeteciler Nevyorkta birkaç gün istirahat ettikten sonra tayvare

Tarihin kaydettiği en büyük facia

Bu harb, şimdiye kadar 20 milyon insanın hayatına malolmuştur. Bir senede sarfedilen para bütün umumî harb masraflarından fazladır

Bir İsviçre gazetesi yazıyor: 1939 da, muharebe başladığı zaman insanların bir kısmı harbin kısa süreceğini, o kadar çok kanlı olmayacağını, bir kısmı ise muharebenin yalnız denizlerde ve iktisadi sahada olacağını tahmin ediyordu. Şimdi herkes harbin daha uzun müddet sürebileceğine, milletlere büyük kayıplara sebep olacağına kanaat getirmiştir. B. Hitler'in nutukları, Dr. Göbels'in makaleleri bu hususta B. Roosevelt ve Churchill'in sözlerine tamamen uygundur. B. Hitler daha ilkbaharda milletine Rusya'da ikinci bir kış harbi geçirileceğini bildirmişti. Tobruk felâketinden ve cenup Rus cephesinin yıkılmasından sonra Anglo Saksonlarda 1942 senesinin sonuna doğru muharebenin bitmesi ümitlerini bıraktılar.

Herkes bugün kanaat getirmiştir ki harbin ağırlığı her ay, hattâ her gün milletler üzerinde bir parça daha fazla kendini hissettiriyor. Şimdi artık mahrumiyetlerden değil kıtlık tehlikesinden bahsedilmektedir. Her memlekette bütün membalar o kadar seferber edilmiştir ki bütün memleketer aynı tarzda bir iktisadi sisteme yaklaşıyorlar. Bu sistemde halka ancak geçilebilecek kadar para bırakılmakta, bütün fazla kazançlar vergi, istikraz veya mecburi tasarruf namile harb masraflı için alınmaktadır. Muharip büyük milletler şahıslardan başka emvali de seferber etmiştir. Bu seferberlik 1914 - 1918 muharebesinde olduğundan çok ileri götürülmüştür.

Bugünkü muharebenin, nüfus ve para bakımından bundan evvelkilere nispetle çok fazla malolacağı şimdiden anlaşılmıştır. Bir kaç rakam bunu göstermeye yeter. 1942 - 1943 senesi için muhtelif muharip memlekelerin bildirdikleri harb masrafları baş döndürücü rakamlardır. Alman harb bütçesi 85 milyar rayışmaktır. İngiltere şimdi günde 125 milyon, senede 45 milyar Türk lirası sarfediyor. Dominyonların masrafı buna dahil değildir.

Amerikanın 1942 - 1943 harb bütçesinin 100 milyar doları bulacağı bildirilmiştir. Buna İtalya, Japonya, Çin ve Rusya'nın ve küçük devletlerin harb masraflarını ilâve etmek lazımdır. Bu suretle muharip milletlerin şimdi bir senede bütün 1914 - 1918 muharebesi esnasında sarfedilen paradan çok harcadıkları görüldü. (Geçen umumî harbin masrafı yekûnu 1,200 milyar altın franktır.)

Sınal çalışma müthiş bir hadi bulmuştur. Her ay muharebe sahnelerine gönderilen tayarelerinin miktarı 14 - 15 binden az değildir. Bu suretle senelik yekûn aşağı yukarı 200 bini buluyor. Tank ve top miktarı bundan çok fazladır. Amerika'nın deniz inşaat programının ne kadar büyük olduğunu biliyoruz. Japonya'da bundan az çalışmıyor. Amerika 1943 senesi zarfında 16 milyon ton hacimde vapur yapmağı ümit ediyor. Bu gemilerin büyük bir kısmı denizin dibine indirilecektir. Çünkü inşaat geçen harblerdeki miktarı çok geçen batırılan gemilerin miktarı da artmaktadır. Altı ay evvel muhtelif cephelerde düşürülmüş olan tayarelerinin yekûnu 50 bin tahmin ediliyordu. Bir kaç gün evvel nesredilen bir Alman ististiği 1939 eylülündenberi demokrat devletlerin 23 milyon ton hacimde ticaret gemisi batırıldığını bildiriyordu. Buna Mihverin kayıplarını da ilâve edersek 1939 da denizlerde mevcut ticaret gemilerinin yüzde kırkının battığı görüldü. 1914 - 1918 harbinde kaybedilen gemilerin miktarı bu rakamın yarısını bile bulmuyor.

Hava bombardımanlarının sebep olduğu müthiş tahribata gelince, Varşova, Rotterdam, Londra, Kolonya'da, İngiltere ve Almanya'nın bir çok sanayi şehirlerindeki tahribat bütün 1914 - 1918 muharebesi esnasındaki tahribat ile ölçülmeyecek kadar büyüktür.

Umumî harbe muharebe,

mına ve şarkı Avrupaya münhasırdı. Şimdi Polonya, Balkanlar, Rusya'da tamamen harap olan şehirler, yanan, yıkılan yerler, harap olan mahsuller müthiş bir yekûn tutuyor. Çini bir tarafa bakıyorusuz, Avrupada kaybolan servetler, şimdiye kadar hiç görülmemiş derecede büyüktür.

Nüfus kayıplarına gelince, bunu şimdiden tahmin etmek güçtür. 1914 - 1918 muharebesinde cephelerde 12 milyon insan ölmüştü. Bu harbe ihtimal henüz bu kadar büyük rakama çıkılmamıştır. Almanlar Rusların kayıplarını beş milyon tahmin ediyorlar. Çinliler de harbin iptidasındanberi 2 milyon kişi kaybettiklerini söylüyorlar. Bunlardan başka Fransa, Polonya, Norveç, Balkanlar, Afrika, Uzak Sark muharebelerinde, havalarda, denizlerde ölenler vardır.

Asker kayıpları henüz 1914 - 1918 muharebesindeki miktarı bulmamakla beraber siviller arasındaki kayıplar umumî harb ile mukayese edilemeyecek derecede çoktur. Bir çok büyük şehir hava kuvvetleri veya tanklar tarafından bombardıman edilmiş, kaçan halkın büyük bir kısmı yollarda bombardımandan, açlıktan, hastalıktan ölmüştür. Fransa'da kısa süren muharebe devresinde ölen sivillerin miktarı askerlerinki kadardır. Avuranın şarkında da durumun böyle olduğu tahmin edilebilir. Buna açık yüzdünden ölenleri ilâve etmilyoruz.

Harbin iptidasındanberi ölenlerin miktarını 20 milyon tahmin etmek mübalâğalı değildir. Milyonlarca insan da her gün bir parça daha kuvvetten düşerek ölüme mahkûm bulunuyor. Etrafımızdaki felâket, medeniyet tarihinin kaydettiği felâketlerin en büyüğüdür.

Moskova'ya bir Amerikan generali geldi

Londra 4 (A.A.) — Reuter ajansı'nın Moskova'dan haber aldığına göre Amerikan ordusuna mensup tugeneral Horli Moskova'ya varmıştır. General muhtelif harb sahnelerini görmek üzere B. Roosevelt tarafından Avrupa'ya gönderilmiştir.

Amerika - Alaska yolu

Londra 4 (A.A.) — Kanada'dan geçerek Amerik'ya Alaska'ya bağlayan şose açılmış, 70 kamyondan mürekkep ilk kafil Alaska'daki kuvvetlere malzeme yötürmüştür.

Dikkatleri:

İane toplayıcılar

Cumhuriyet bayramının ilk günü kapınızı çalyorlar. Karşınıza dört kişi çıkıyor. İkisinin cebinde cildli, resimli ve renkli küçük bir kitap; biri söze başlıyor, o akşam bitmem hangi Halkevinde fakir kızlar evlenecek, bunun için parak bir nutuka bir iane rica ediyorlar. Makbuz yerine kitapları sunuyorlar ve fiat arkasındadır diyorlar. Bir de bakıyorsunuz ki kitabın arka kapağında yıldızlarla sonradan basıldığı derhal göze carpan «kıymeti beş liradır» cümlesini okursunuz. Bu miktarın size çok geldiğini anlayınca bir diğer nüsha sunuyorlar. Onun kıymeti 250 kuruştur. Eğer yüzünüz tutup bu vergi gibi miktarı muayyen ianeyi reddederseniz veyahut aklınızda gelip de iane toplayanların hüviyetini ve bu ianeyi toplamak salâhiyetini gösterir bir vesika sorarsanız ne âla bu paradan kurtuluyorsunuz, fakat aksi takdirde nereye gittiğini bilmediğiniz halde parayı veriyorsunuz. Aklınız sonradan başınıza gelirse bu adamları aramağa kalkışmayınız, çünkü derhal savusmuşlardır.

Biz zannediyoruz ki Halkeverleri bu suretle son dakikada iane toplamaz. O halde halka düşen ilk vazife bunların arkasına taluk ilk polis memuruna kadar gitmektir. Fakat bunu bir vatandaşlık vazifesi telâkki edip yapacaklar pek azdır. O halde halkı boş yere paradan çıkarmamak veyahut en azı bir hayır işi için verilcek ianeyi ret mevkiine düşürmek için her bayramdan evvel ancak filân müessesenin iane toplayacağı ve diğer hiçbir teşekkülün iane toplamağa mezuun olmadığını Vilâ-

HARB DURUMU

Kafkasya'da Alman kısaç hareketi

Almanlar dağlık mıntakada mühim kuvvetlerle iki koldan ilerliyorlar

Doğu cephesinde:

Kafkasyada Alman baskısı artıyor. Alagiri zapteden kuvvetler bir taraftan Ordzonikidze, diğer taraftan Kutais istikametinde ilerlemeye başlamışlardır. Almanlar burada bir kısaç hareketi yapmak istiyorlar. Bu hareket gelişirse mühim neticeler verebilecektir.

Londra radyosu Nalçık'tan Almanların cenup doğu istikametinde ilerlediklerini, Sovyet kitalarının bir miktar geri çekildiklerini bildirmiştir. Londra, burada dar bir sahada Almanların 2 tank, 2 Rumen Alp fırkası ve büyük tayarre kuvvetleri taarruz ettiklerini, Rusların artçı muharebeleri yaptıklarını haber veriyor.

Dünkü Alman tebliği Alagiri'nin şarkında kuvvetli Rus mevzilerinin yarıldığını, bir zırlı. Rus treninin tahribedildiğini bildirilmektedir.

Stalingrad'da muharebe eski şiddetini kaybetmiştir. Londra radyosu Rusların fabrikalar mahallesinde taarruz ederek birkaç binayı geri aldıklarını haber veriyor. Alman tebliği ise Almanların bir miktar daha ilerlediklerini bildiriyor.

Muhtelif kaynaklardan gelen haberlere göre, Ruslar, merkezde bir kıs taarruzu için hazırlık yapıyorlar. Bu maksatla «Stalin birlikleri» adı verilen birlikler teşkil edilmiştir.

Mısırda:

İngilizler şimendiferle sahile

müvazi mntaka arasında ilerlemişlerdir. Dün başlayan büyük tak muharebesi devam etmektedir. İtalyan tebliği, İtalyanların mühim tank kaybettiklerini kabul ediyor.

Alman tebliği sadece Mısırda muharebenin devam ettiğini bildirmektedir.

Uzak Doğuda:

Müttefik kuvvetler hem Salomon adalarında, hem Yeni Gine'de Japonları geri atmışlardır. Yeni Gine'de Avustralyalılar Kokoda'yı ele geçirmişlerdir. Burası Owen Stanley dağlarının şimalinde mühim bir tayyare meydanı olan bir Japon üssü idi. Şimdi buradan Buna'ya doğru harekete devam etmeleri muhtemeldir. Buna, adanın şimal kıyısında bir limandır. Japonlar buraya takviye kitaları çıkarmak istemişler, fakat müttefik tayarreler buna meydan vermemişlerdir. Nakliye gemilerinden biri yakılmıştır.

Avustralya Millî Müdafaa Nazırı Kokoda'nın zaptının çok mühim olduğunu, Avustralya'nın müdafasını kuvvetlendiren bir adım sayılabileceğini söylemiş, fakat nakliye işlerinin güçlüğü yüzünden, hareketin uzun süreceğini ilâve etmiştir.

Salomon adalarına gelince, burada Amerikan silâhendazları bir nehrî geçerek 3 kilometre ilerlemişlerdir. Amerikan uçan kaleleri bu hareketi desteklemiştir.

Mihverin gayeleri

Bir Alman gazetesi bunu anlatıyor ve ihtiyatkârları tenkid ediyor

Cenevre 3 (A.A.) — «İhtiyatkârlar» başlığı altında neşrettiği makalede Voelkscher Beobachter gazetesi muharirlerinden doktor Siebert, mihver devletleri tarafından bölgeleşme karşı açılmış olan harbe iştirak etmeyen veya kalben bunaaleyhtar bulunan muhtelif Avrupa milletlerine mensup bazı ihtimal sınıflara ciddi bir ihtarda bulunmaktadır.

Böyle bir hareketin Almanyada doğruduğu hoşnutsuzluğu sarlı bir surette belirten doktor Siebert, bu makalesinde ezümle şöyle demektedir: «Alman ordusunun doğu cephesinde tahammüle mecbur olduğu fedakarlıkların derecesi arttığı nispete diğer bazı milletlerin bu harbdan hariç kalmalarına kendilerinin en az mahrumiyetlere katlanacak surette hareket etmelerine veya kuvvetlerini başka zamanlar için saklamalarına hayret etmemek kabil değildir.»

Doktor Siebert, mihver devletlerinin gayelerini şu suretle tarif etmektedir:

«Avrupanın yeniden teşkilâtlandırılmasında ve Büyük Asyanın vücudunda getirilmesinde Amerikan ve İngiliz âlemi katı ve daimi olarak ortadan kaldırılmalıdır. Şarkın ve Avrupanın hiç bir milleti zamanla yeni nizamdan kendini kurtaramıyacaktır.»

Muvakkat etmek kartları

İstanbul Vilâyetinden tebliğ edilmiştir: İşlerini görmek üzere muvakkat bir zaman için İstanbula gelecek olan vatandaşların buradan kolaylıkla muvakkat etmek kartı alabilmeleri için bulundukları mahalli belediyelerinden ve köylerden gelenlerin de mensup oldukları Nahiyeye müdürlüklerinden birer seyahat belgesi almaları usul ittihaz edilmiştir.

Bütün vatandaşların bu tedbirden haberdar olmaları için işbu tebliğin tarihinden itibaren on beş gün müddet konmuştur. Bu müddetin hitamından sonra İstanbula geleceklerin behemehal bu belgeyi hâmil olmaları, aksi takdirde bu gibilere etmek kartı verilmeyeceği tebliğ olu-

caktır. Almanyaya müttefikleri doğu sahasında düşmanı yendikleri gün Anglo - Saksonların Avrupada ve Akdenizden atılmaları münakaşa kabul etmez bir hakikat şeklini alacak ve Almanyaya, İtalyaya ve silâh kardeşleri dünyanın bu parçasında yapılacak teşkilâtı kendileri kararlaştıracaklardır.»

Doktor Siebert «İhtiyatkâr» ları, hâdiseler üzerinde tesirleri olmasın bakımından sitemle tenkid etmektedir. Bu tesir, bilhassa kendilerinin çapraz vaziyetlerle Almanyamın düşmanlarını cesaretlendirmek suretile vukua gelmektedir.

Doktor Siebert, Anglo-Saksonların Kanadadılar ve Fransız halkı tarafından açık kollarla karşılanacaklarını temin etmek suretile nasıl aldatıldıklarını ve Dieppe asker çıkarma hareketine iştirak ettirdiklerini kaydettikten sonra Dieppeller tarafından gösterilen hareketin bunlar üstünde ne kadar derin bir hayal sukutuna sebebiyet verdiğini de yazmaktadır.

Doktor Siebert, makalesini bitirirken, âdi eşhas olsun, gruplar olsun, muhtelif ihtimal sınıfları olsun kendilerini bu harpten hariç tutanların şu veya bu şekilde bu hareketlerinden en sonra pısmın olacaklarını bildirmektedir.

Emir Abdullahın bir nutku

Londra 4 (A.A.) — Mavrayı Üsdün Emiri Abdullah teğviri meclisin açılması münasebetile söylediği nutukta demiştir ki: «Ürdünlülerin ümitleri müttefik zaferine bağlıdır. Çünkü bu zafer, hakikatın, insanlığın zaferi demek olacaktır.»

ACIKLI ÖLÜM

Erkânı adliyeden merhum Salih Hilmi mahdumu, şehrimizin maruf tüccarlarımızdan

SELÂMÎ SALİH ÇENE

kısa bir hastalıktan sonra Allahın rahmetine kavuşmuştur. Cenaze namazı bugün öğle namazını müteakiben Teşvikiye caminde kılınarak Edirnekapi Şehitliğindeki ebedi isti-

AKŞAMDAN AKŞAMA

Bir Grek trajedisinin
Türkçede manzum
olarak yazılması
münasebetile

B. Salâhattin Batu «Iphigenia Taurist'e» isimli bir manzum dram neşretti.

96 sahife büyüklüğünde olan bu eserin yüzde doksan dokuz misraları kafiyeli ve heceyle 4+4+4, yahut müstezad olarak 4+4, yahut 4 suretinde vezinlidir. «Yüzde doksan dokuz» diyoruz; zira, Grek isimlerinin girdiği bazı yerlerde vezin bozuluyor.

Ey Tyndaros kızı anam, Ünlü Klytemnestra. Kaç yıllardır kalbim yara, Beni öldü bilsen sana hasretteyim. Burda engin denizlerin ötesinde Taurist'e bir mabetteyim.

Fakat-bil ki ak ellerim kızıl artık Kana battım, Ellerime kan buluşuk...

Müellif ne yapsın ki bazı kahrmanların ismi 4 heceden uzun! «Niçin 4+4+4+4 vezni seçmiş? Başka ölçü yok muydu?» denecektir. Fakat değil ecebi bu isimlerin, hattâ öz Türkçe fillerin bile hece vezni sığmadığı ahal vardır: Meselâ, «yerleştirilemeyeceğimizi», «oturtulamadıklarından», «barıştırılmamaları» ilh... — Aruzu çürütmek için derler ki:

— Memleketimizin ismi olan «Anadolu», aşk ifademizin en mühim kelimesi olan «seviyorum» bu vezne hiçbir suretle girmedigine göre, Türk şairlerinin aruzla yazmaları abestir.

Fakat işte, nice fiillerin de ayağı, hece yorganının dışında kalıyor. — Bu münasebetle bu noktayı işaret etmemizin geçemedim.

B. Salâhattin Batu'yu giriştiği teşebbüsten dolayı alkışlanmak elden gelmez. Diğer şairler, bir bardak su içinde fırtına yaratmağa uğraşırken, o, engine yerleken akmak yolunu tutmuş. Amma usta kaptanmış, yahut teknesini kuma oturtmuş; başka mesele! Muhakkak olan: Bahriyelilik denizde olur! Şüirin de ummanı var: Bütün milletlerin asırlardanberi ele aldıkları büyük mevzular, bizim edebiyat için volta vuracak bir Okyanustur.

Grek efsane kahramanlarından Iphigenia'nın Karadeniz kıyılarında Tauride'de uğradığı bir macera, Milattan evvel beşinci asır sonlarında meşhur edip Euripide tarafından bir trajedi halinde canlandırılmış. O tarihten itibaren aynı mevzu Yunanlılarda 5, Romalılarda 3, Fransızlarda 5, Almanlarda 21 defa işlenmiş.

Meselâ Göthe, eski efsaneyi hissedilir derecede değiştirmiş, vakalar yerine ruh mücadelelerini birinci plana koymuş; ahlâk safiyetini, insan hırslarına galebe çaldırılmış. Eserin cazibesi bilhassa üslubunun güzelliğinde, ahenginde, ve sade zarafetindedir.

Bir Türk şairi de böyle manzum şaheserler üzerinde tecrübeye girişken her şeyden evvel şekil mükemmeliyetine gayret etmelidir. Ka-naatindeyim, Meselâ «kaç yıllardır» mı demeli, yoksa «kaç yıldı» mı? «Ellerime kan buluşuk» tabirini kullanmalı mı? Vezin ve kafiyelere nakil hâkim olmalı? Gerek lisan ve teknik, gerek gusto bakımından, — her dilin olduğu gibi Türkçenin de — sarılsızca temellerini işte bu klâsik manzum eserler teşkil eder; bizde de öyle olmalıdır.

Türkçeye bir manzum şaheseri kusursuz olarak kazandırmak, Türkiye'ye bir şehir hediye etmekten daha mühimdir. Netekim, Grek şairleri mahvolmuş, Euripide'in eseri kalmıştır.

Hulâsa doğru yol, B. Salâhattin Batu tarafından tutulan yoldur. Kalb, adale ve âsab kuvveti olursa, Türk şairini de Olympos'un doruğuna ulaştırarak başlıca yol budur.

(Vâ - Nû)

İhracat işleri
hararetlendi

Fındık piyasası yeniden hararetlendi. İhraç fiyatları müstahsil ve tüccarın yüzünü güldürecek mahiyettedir. Fındığın kilosu 115 kuruştan ihraç olunmaktadır.

Soğuk hava tesisi taze balık sevkiyatından başka taze domuz eti ihracı da başlamıştır. Domuz etinin ihraç fiyatı 160 kuruştur. İsviçreye mühim miktarda domuz eti gönderilmektedir.

Tuzlu balıklar 60, taze balıklar 26 kuruştan ihraç olunmaktadır. Kabuklu ceviz ihracına da başlanmıştır. Suriyeye bir parti kilosu 60 kuruştan satılmıştır. Pamuk desesi ihraç fiyatı 120 kuruştur.

ŞEHİR HABERLERİ

Kahve ve çay
satışlarıBazı satıcılar hakkında
takibat yapılacaktır

Kahve ve çayın inhisara tabi olarak satılmasına karar verildikten sonra perakende olarak çekirdek kahvenin kilosuna 550, çekilmiş kahveye de 630 kuruş fiyat konmuştu. İnhisarlar, bayilere çekilmiş kahvede 130 kuruş kâr bırakmıştır. Hükümet, kahve ve çayı inhisar altına almakla serbes satış zamanındaki fiyatları indirmişti. Son zamanlarda kahve bayilerinden bir kısmı, aradaki kâr farkını, evvelki fazla kârlardan aşağı bulduklarından kahve satmak istememektedirler. Bu itibarla bazı bayilerde kahve bulunmamaktadır.

İnhisar idaresinin elinde kâfi miktarda kahve ve çay bulunmasına ve kendisine müracaat eden bayilere de — hiç bir tahdit yapılmaksızın — kahve ve çay vermesine rağmen alabilirdiği kâr edemeyen bayilerin kahve satmak istememeleri şikâyeti mucip olmaktadır. Bu husustaki şikâyetler Belediyece dikkati çekmiş ve müşterisine kahve yoktur şeklinde suni bir buhrana sebebiyet vermek isteyen bayiler hakkında kanuni takibat yapılmasına karar verilmiştir.

Yerli mallar
pazarıHalka ucuz eşya kuponu
dağıtmaya başlanacak

Haber aldığımız göre Yerli mallar pazarları ay başından itibaren halka ucuz eşya kuponu dağıtmağa başlayacaktır. Kuponların başlama işi bitmek üzeredir. Her nüfus için beş metre kumaş verilecektir. Tevziatta basma, pazen, pijamalık, patiska vardır.

Bundan evvelki tevziat eylül ayına kadar devam etmişti. İkinci tevziat bittikten sonra tekrar tevziata geçilecektir.

Yeni profesörler

Universitede 8 doçent
profesör oldu

Profesör Yavuz Abadan

Universite doçentlerinden sekizi profesörlüğe terfi etmiştir. Bunlar şukutlan Yavuz Abadan, Hıfzı Veldet edebiyatçı Sabri Esat Şiyavügil, Hulâsi Arel, Ali Tevfik Fenoil, İktisatçı Refii Şükri Suvla, İktisatçı Naci Ben-

Yeni profesörlerden Yavuz Abadan 1929 da hukuk fakültesinden diploma aldıktan sonra Almanyada Heidelberg üniversitesinde doktora-sını yapmıştır. Profesör Yavuz Abadan Eminönü Halkevi reisi sıfatıyla fikir ve içtimai hayatımız sahasında kıymetli çalışmalarda bulunmaktadır.

Profesör Hıfzı Veldet de İstanbul hukukundan mezun olduktan sonra Berlin'de doktorasını yapmıştır. Diğer bütün profesörler kendi sahalarında temayüz etmiş gençlerdir. Doktor Naci Bengisu kıymetli göz doktorlarımızdandır ve tip fakültesinde göz hastalıklarını okutuyor. Doktor Nebil Bilhan da kıymetli dahiliyecilerimizdendir.

Sebze fiyatları

Belediye İktisat işleri müdürlüğü, yaz sebze perakende fiyatlarını kontrol etmektedir. Kontrollarda toptan fiyatlarla perakende fiyatları arasındaki farkın azaltılmasına çalışılıyor. İstanbul ve Beyoğlunda yaz sebze ve yaz meyva satışlarında perakendeye âzami kâr haddi tesbit edilmiştir. Kârların bu haddi aşmamasına dikkat olunmaktadır.

Dünkü teftişlerde pırasanın perakende kilosu 25-30, ayşekadın fasulyesinin 40, kabağın 30 - 35, patlıcanın 40, domatesin 50 kuruşa satıldığı görülmüştür. Bu fiyatlar İstanbul semtlerinin fiyatlarıdır. Beyoğlunun uzak semtlerinde fiyatlar daha fazladır.

Hem rahat, hem bedava
Bugün için en iyi
nakil vasıtası nedir?Bugünkü çocuklar eski nesillere
nispetle pek az yol yürüyorlar

İstanbul halkı yavaş yavaş, en mükemmel, en rahat ve en ucuz nakil vasıtasının hangisi olduğunu anlamaya başladı. Artık birçok insanlar için salıkım salıkım insanların asıldığı tramvayları beklemeye, dopdolu gelen otobüslere uzaktan el kaldırıp «Durl» işaretine vermek lüzum yok.

Hattâ bu söylediğimiz vasıtada bile de kesmiyorlar, para da almıyorlar... Uzun veya kısa her türlü mesafelere gidip gelmek tamamiye parasızdır... Ve görüyoruz ki bu nakil vasıtasından istifade edenler günden güne çoğalmaktadır.

Her gün tramvay beklediğim yerde, kalabalık fazlalaştıkça:

— Haydi yürüyelim... Nafile yere bekliyoruz. Gelse de binemiyecimiz... Gibi konuşmalardan sonra bazen ikişer üçer kişilik gruplarla yola çıkanların arkasından bakıyorum.

Eski tramvay arkadaşlarından bazılarının da gidip gelme programlarını tamamiye değiştirdiklerini görüyoruz.

Meselâ uzun zamandanberi Lâleli tramvay istasyonunda rasladığım bir genç bayan vardı. Her halde bir dairede filân daktilo olacağını tahmin ediyordum. Eskiden her sabah istasyonda beklerken sabırsızlanı, sinirli sinirli dolardı. Hiç kimsenin yaklaşmağa bile cesaret edemediği en dolu tramvaylara saldırdı, basamaklara ancak aygının ucunu değdiren yolcuları aralar, vatmanın bütün itirazlarına rağmen:

— İçerisi bomboş efendim!... diyerek sokuldu. Lâkin o son derece sıkışık vaziyette, çantasını açarken, para çıkarırken daima asabılgır, terler, alı al, moru mor olurdu. Şimdi bakıyorum, genç daktilo artık dairesine tramvayla dağıl, yaya olarak gidip gelmeğe âdet haline getirmiştir. Ben tramvayla giderken, bazen onu Bayezitte, yahut Çarşıkapı'da, bazen de Türbede gazete kâğıdına sarılı yemek taşı elinde olduğu halde işine giderken veya akşamı daha ağır, daha sakın ve daha rahat bir tarzda evine dönerken görüyorum. Artık kendisi senelerdenberi devam eden uzun ve üzücü tramvay beklemelerinden de kurtuldu. Tiklüm tiklüm arabalara kan ter içinde girip sinirlenmiyor da... Geçen gün baktım da kızcağzın yüzüne bayağı renk gelmiş. O asabi halinden de eser kalmamış...

Daha bunun gibi bizim semtte yürümeye âdet haline sokanlara sık sık raslıyorum.

Bir yürüyüş sırasında
neler görülür?

Evvelki gün gene aynı istasyonda eski bir gazeteci arkadaşla tramvay bekliyorduk. Araba, otobüs, otomobil, hep dolu olarak önümüzden geçiyordu. Nihayet arkadaşım yürümeyi teklif etti. Epey zamanı bir çok semt tanıdıklarının yaptığı, fakat her nedense bir türlü gözüm alamadığım bu teklifi nihayet kabul ettim... Ve doğrusu pek memnun oldum. Hakikaten dünya varmış!... Eskişehir tabanvay dedikleri bu tabii vasıta, ötekilerin hepsinden çok rahat ve hattâ safalı...

Bayezit'e doğru ilerlerken arkamızda bir kamçı sesi işittik. Baktım, pillim pillim bir fayton arabasının içinde demin bizimle beraber tramvay bekleyen beş arkadaş!...

Son derece sıkışmışlar ve ağırlıklarından fayton tamamiye sağ taraf esnemiş... Bir anisatında dışarıya fırlamak ve sürsüzneyi temin etmek maksadıyla yan tarafa oturanların kimi arabasına körüğünün kenarına yapışmış, birisi de hani o acılır kapı, iki kişilik oturacak yerin iki tarafındaki demirlerden birini tutmuş. Hepsini tetikte duruyor. Sanki para vererek kendilerini bu derece cefaya ve işkenceye sokacak ne vardı?... Üstelik biz yaya yürüyenele de merhametle bakıyorlar. Halbuki kendilerinin manzarası o kadar acıklı ki onların haline bizim aghıyacamız geliyor amma düny tohuftur işte... Onlar bize acıyor, biz onlara...

Bayezitte bir otobüs yanımızdan geçti. O derece dolmuş ki kapısını bile kapatamamışlar, otobüsün bilunun uzak semtlerinde fiyatlar daha fazladır.

Bugünün çocuğu ise gittikçe yürümekten kesiliyor. Meselâ Bayezitte oturuyor, Türbedeki mektebine tramvayla gidip geliyor...

Son asır içinde doktorlar «vita-min» nazariyesi kadar, «yürümek» denilen şeye de ehemmiyet veriyorlar. Hani yeni çıkan ve her derde

İçeride, ayakta durup da her sarıntı da, hep birden aynı saniyede derin reveranslar yapan yolculara baktıkça halimize şükrettik. Ayaklarımız yerden kesilmediği için memnun olduk.

Ve bu esnada baktık. Bizim semtten bir tramvay arabası geliyor. «Acaba istasyonda beraber beklediklerimizden kimler buna binebilmiş?...» diye merakla düştük. Ön sahanlıkta vatmanın sağ dirseğinin dibinde bir çehre gözüme ilişti. Gayet acar, yurucu bir kadın vardı. O binmiş!... Bir de genç polis basamağa asılmış... İşte o kadar... Demek biz bekleseydik hâlâ orada idik. Yalnız arabanın içinde, kim bilir hangi istasyondan binmiş bir arkadaş gözüme ilişti. Salıkım salıkım kollar, eller, kafalar arasında onun bunalmış çehresini gördüm. Pancar gibi olmuştur. Arkasındaki yolcuyla sert sert bir şeyler söylüyordu. Belki de sinirli bir münakaşa...

Bu sahneyi gördükten sonra halimize bir kere daha şükrettik. Piyadeliği biraz daha fazla sevdik...

Bayezitteki âlet..

Hem insan yürüyünce daha fazla dikkatli, etrafına karşı daha alâkalı oluyor. Meselâ aylardanberi tramvayla geçenken Bayezit meydanında benzincinin yanında büyük bir kalabalık görürüm. Duvarı bir kutunun etrafında toplanan bu kalabalığın hikmetini bir türlü anlamak kabil olmazdı. Bu sefer arkadaşla beraber yaklaştık. Baktık. Bir takım kimseler deliklerden bazı paralar atıyorlar, sonra bir düğmeye basıyorlardı. Bazan da bu kutunun başka bir deliğinden dışarıya kürr diye paralar akıyordu.

Avrupanın, Amerikanın hemen hemen bütün şimendifer, otobüs garlarında, tayyare meydanlarında, böyle kutular vardır. Delikten para atarsınız. Bir düğmeye basarsınız. Attığınız para eğri bügri bir yayın üstünden kayar. Kutunun içinde gözlerden birine girer. Bu suretle girdiği göze göre makine size paranız ya 20 mislini, ya 10 mislini, ya iki mislini iade eder. Lâkin çok defa da birşey vermez. İstanbul'da bu âletleri hiç görmemiştik. İlk defa Bayezitte rasladım. Çocuk Esirgeme kurumu tarafından konulmuş. Başına da bir memur dikilmiş!

İnsan yürüyünce neler görüyor...

Bugünkü çocuklar az
yürüyorlar

Yürümeye dair yazı yazarken bir şeye temas etmeden geçemiyecim: Bugünkü çocuklar, bilhassa mektebe gidenler pek az yürüyorlar. Halbuki bizim zamanımızda mektebe giden çocuklar İstanbul'un uzak semtinden kalkanlar, yürüyüşüne şehrin bir ucuna giderler ve yine mektepten böyle dönerlerdi. Meselâ ben kendi hesabına Sultanahmdden kalkardım. Sirkeciye iner, Köprüyü geçerdim. Tophane caddesinden ta Tomtom sokağındaki mektebe... Parasızlıktan mı?... Hayır... Hem gündelik, hem de tramvay parası alırdım. Lâkin yürümek hoşuma giderdi. Ve aşağı yukarı bütün arkadaşlarımız böyle idi. Edirnekapıdan Tomtom sokağına gidip geleler vardı.

O zamanlar ortası kaymaklı çikolatalar bulunurdu. Üstü yaldızlı kırımlı veya yeşil şeritli... Yalız ile de işte bunlardan alırdık. Sonra bizim gidip gelirken son derecede mühim bir eğlencemiz de vardı. Geçtiğimiz sokaklardaki dükkân tabelalarını okumak!.. Bu işin âdetâ tiryakisi idik. Yolumuz üstündeki bütün levhaları ezberlerdik. Hattâ bunlar arasında Tophanede «Saraç Numan Usta», «Kavaf Mehmet ağa» diye iki dükkân tabelası hâlâ hatırlımdır. Bir de «İnşirah itiriyat mağazası» diye bir tabelâ ki onu hep birlikte Attaryat diye okurduk.

Bugünün çocuğu ise gittikçe yürümekten kesiliyor. Meselâ Bayezitte oturuyor, Türbedeki mektebine tramvayla gidip geliyor...

Son asır içinde doktorlar «vita-min» nazariyesi kadar, «yürümek» denilen şeye de ehemmiyet veriyorlar. Hani yeni çıkan ve her derde

Elektrik,
tramvay1943 bütçesi umumî
meclise verildi

İstanbul Elektrik, Tramvay ve Tünel işletmeleri umum müdürlüğü 1943 yılı bütçesini hazırlamış ve Umumi meclise vermiştir. Bütçe encümenine havale edilen bu bütçeye göre idarenin 1943 yılı bütçesinin muhammen varidat ve masrafı 9,900,001 liradır.

9,900,001 lira muhammen varidatın 2,995,000 lirasını elektrik tenviratu hasılatı, 2,020,000 lirasını sınaî ihtiyaçlar hasılatı, 430,000 lirasını tramvaylara verilen cereyan bedeli, 490,000 lirasını yardımcı hasılat, 3,476,000 lirasını tramvay yolcu hasılatı, 42,000 lirasını otobüs hasılatı, 176,000 lirasını tünel hasılatı, 36,000 lirasını vergi, rüsum ve reklâm ücreti, 235,000 lirasını bankalardaki mevduatın faizile tasarruf bonosu ve hazine tahvilleri faizleri teşkil etmektedir. 1 lira da tevsiata karşılık müdevver kâr bakiyesi olarak bütçeye ilâve edilmiş bulunmaktadır. Yeni bütçe geçen seneninkinden 655,000 lira fazladır.

Veremle
mücadeleCemiyet iki dispanser
daha yaptırıyor

Verem mücadelesi cemiyeti, biri Unkapanında, diğeri de Üsküdar'da olmak üzere iki dispanser binası daha inşasına başlamak üzeredir. Bir kaç ay içinde tamamlanacak olan bu binalar için 60,000 lira ayrılmıştır.

On beş senelik bir mazıya sahip bulunan İstanbul Verem mücadelesi cemiyeti, faaliyetini en verimli yoldan yürüterek ilmi bir şekilde teşkilatlandırmağa çalışmaktadır. Cemiyet şimdiki halde modern verem mücadelesinin esasını teşkil eden dispanserler, sanatoryumlar açmak, fakir veremli hastaların işlerini temin etmek ve bunları sanatoryumlara yatırmak gibi işlerle meşgul olmaktadır. Eyyüp ve Beykozda açılan dispanserlere müracaat eden bütün hastalar muayene edilmekte ve röntgenle geçirilmekte-

dir. Bunlardan verem oldukları anlaşılanlar ayrılarak tedavi edilmekte, fakirleri parasız ilâç verilmekte ve ayrıca işlerini de temin olunmaktadır. Kazaları dahilindeki mektep talebelerini, fabrika ve imalat-haneler işçilerini ve diğer kalabalık tesisat mensuplarını her sene röntgen muayenesine tâbi tutan bu iki dispanserin masrafları senede 12,000 lirayı geçmektedir.

Öğrendiğimize göre, 25 yataklı olarak açılan Erenköy sanatoryumunda şimdiki halde 90 dan fazla yatak bulunmaktadır. Zor şartlara rağmen tedavi ücretlerini arttırmamağı şiar edinen cemiyet, bir kaç ay evvel yaptığı hesaplar neticesinde sanatoryumun 10 bin liraya yakın açık verdiğini görmüş ve bu açığı bütçesinden avans vermek suretile kapamıştır.

Cemiyetin, Validebağında Maarif Vekâletine ait sanatoryumunda da iki yatağı vardır.

Gazocağı patladı, bir
kız yandı

Beyoğlunda Yenışehirde İrmak sokağında oturan Zare'nin kızı 14 yaşlarında Erden dün evde gazocağını yakmış, pompa ile hava verirken ocak birdenbire patlamıştır. Etrafa saçılan gazlardan Erdenin elbiseleri tutuşmuş, etraftan yetişilene kadar kızın bütün vücudu yanmıştır. Ağır surette yaralanan Erden biraz sonra ölmüştür. Adliye doktoru cesedi muayene etmiş, kızın yanarak öldüğü anlaşıldığından cesedin gömülmesine rühsat vermiştir.

deva addedilen bazı ilâçlardan bahsediliyor. Yürümekten de akla hayale gelmeyecek bin bir fayda umulan var. Barsakları düzeltmesinden tutunur da vücut estetiğini, genç kalmanın tılsımı her halde onda imiş... Bu sözlerden yüzde doksan tenzilât yapılsa bile her halde yüzde onu doğru olacak. Onun için yürüyelim bakalım... Harb bütün dünyayı «piyade» sınıfına sokacak.

Bir çırpıda

Hasislik mo: a
haline giriyor

Bir dostumun yeni çıkan kitabında şu cümleleri okudum: «Şimdi dünyada herkese tutumlu, hattâ biraz da hasis olmak tavsiye ediliyor. Bugünkü insanlar bir parça da hasis olmak mecburiyetindedirler. Başka türlü yaşamağa imkân yoktur.»

Eğer hayat prensiplerimizin arasında hasisliğe bu derecede yer vererek yakında bütün insanlar Molliere'in meşhur kahrmanına benzeyecekler demektir. Mamafih asırlardanberi dilimize doladığımız şu hasislik denilen şey pek çok insanın hayatı, mukadderatı üzerinde ne mühim bir rol oynamıştır.

Meselâ bugün yeryüzünün en zengin ailelerinden biri de muhakkak ki Vanderbiltlerdir. Bu ailenin servetini ilk defa kazanan adam da dede Vanderbilt yani Cornelius Vanderbiltdir. Yüzlerce milyon doları olan bu zat kendisini ölüme götüren hastalığa tutulduğunda zaman doktorlar.

— Su yerine daima şampanya içecekmiş... tavsiyesinde bulunmuşlar... Bunun üzerine Cornelius Vanderbilt yattığı yerden başını kaldırmış:

— Doktor, doktor... Sen aklımı mı kaybettin?... Su yerine şampanya içeceğim ha... Ölsüm bu işi yapmam ben!... demiş.

Doktorlar şaşkın: — Aman efendim hayatınız mevzuubahis!... cevabını vermişler... Lâkin ihtiyar Vanderbilt:

— Gazoz benim neyime yetmez ki... diye dayatmış ve katilen şampanya içemiştir.

Düşünelim bu zat zenginliğinin en parlak devirlerinde ciffiğindeki gübreleri, dışındaki piyasa fiyatına oğlu Bil Vanderbilte satarmış...

Mamafiz bizde de aşırı derecede tutumluluğa dair yerli misaller bulabiliriz.

Kendisine son derecede itimat ettiğim bir zattan meselâ şu hikâyeyi dinledim: Bundan bir müddet evvel şehrimizdeki meşhur mali müesseselerden birine üstü başı perişan, iskarpinleri bir kaç yerinden yamalı bir adam geliyor... Günlerden cumartesi'dir ve saat bire bir dakika vardır.

Müessesenin kapıcısı bu harabati adama:

— Müessese kapanyor... tatil başlıyor!.. Artık pazartesiyi geliniz!.. diyor.

Lâkin derbeder kıyafetli ve yamalı iskarpinli zat kapıcıya sertleniyor:

— Sen karışma... Ben «kapanaçak!» filân dinlemem... Senin kapısında durduğun şu müessesenin yarı parası benimdir be. Orada tamam 200 bin liram yatıyor!..

Kapıcı bu söz üzerine yırtık ayakkabılı adamı deli sanıyor. Zaten paydos saati de çaldığı için onu içeri sokmuyor.

Pazartesi günü ateşler püskürerek müesseseye gelen adam doğru direktörüne odasına çıkıyor:

— Bütün paramı istiyorum... Verin 200 bin liram! Kapıcınız bana hakaret etti!..

Müdür nihayete kıyamet... 200 bin lira bu... Nihayet kapıcıya yol veriliyor ve para da kasada kayıyor.

Kapıcı hâlâ şaşkındır: — Bunca senelik banka kapıcısıym... Bir çok zenginlini, cömerdini, hasisini gördüm... Lâkin böylesini görmemiştik, diyor.

Ve galiba hasislik bir gün mühim bir meziyet haline girecek... Hikmet Feridun Es

İncili çavuşun mezarı
tamir ediliyor

Sultanahmet Fırızaga camisinin yanında meşhur Türk nükte üstadı İncili Çavuş'un mezarı vardır. Bu mezar, birkaç sene evvel meydana çıkarılmıştı. Mezarın tanzim ve tamiri işle Müzeler ve Belediye yakından alakadar olmaktadır. Mezar, İncili Çavuş'un tarihi hüviyetine uygun bir şekilde tanzim ve tamir edilecektir.

Gönül
Cehennem
Edebî roman

Gördüklerim, duyduklarım HEZARFEN KOMŞUMUZ

40 yıllık komşu çocuğuydu. Anne-
sile beraber daima bize gelir, elde
büyüdüğü, araya süt de karıştırdığı için,
delikanlı olduğunda halde kaçgöçsüz ha-
şeme girer çıkardı.

Dört meci diye aylıkla Gümrüğe
gövdama, tahsili idadi derecesinde,
gelelelim marifet kumkuması.

Hezarfen lükabını kaleminde tak-
mışlar. O lükabın tam mânasile
ehlidy, Akli ermedildiği, üstesinden gel-
mediği ne vardı ki?

Mesela anasının arkasından odaya
giver, Büyükdereyi ellerini öpüp, di-
ğerlere yerle beraber temennahını
edip, göğsü ilikli, kolları kavuşuk, san-
dalıyaya ilisir.

Çok gemediden, gözü duvardaki sa-
ate ilmiş: bileğindeki baktıktan
sonra diyor ki:

— Müsaade buyrulursa efendim,
karşılı saatin rakkasını bir muaye-
ne edeyim. Hep 9 dakika geri kalı-
yor.

Bizimkiler de hemen: (Hayhay!),
zira mehareti mücerrep.

Saati duvardan indirip, on on iki
ağzı çıkasının sıvri bizi rakase,
tornavidasını birkaç vıdaya dokun-
durur dokunduramaz, kronometre
olup gitti mübarek!

Kahve getirilirken kapının zor açıl-
ıp kapanışı, keçeyle takılması, gözden
kaçmamış. Gene derhal atılır:

— Menteşeler aşağıya bastığı için
kanat da kaymış efendim. Çekiç
emrederseniz yerine kaldırıvereyim.

Ona da cevap hazır:

— Hay Allah razı olsun, ne zaman-
dır başıma dertti o!

Kapıyı omuzlayıp çıkarak, per-
vazdaki menteşe yuvasının altına çe-
kici vurup vurup takar takmaz, kanat
yağ gibi kaymada.

Herkeste can ve yürekten dualar:

— Allah gençliğini bağışlasın. Gi-
cirtısından da kulak zarlarımızı, bey-
nimize şişler saplanıyor gibiydi. O
da kalmadı.

Hosbeş arasında annesi, tazelerden
birine piyanoyu işaretler:

— Haydi yavrum, biraz çal da ku-
lağının pası gitsin! deyip boyun bi-
kerken, taze:

— Teyzeciğim, akordu bozuk; Nu-
ruosmaniye'deki akortçu ne zaman-
dır gelecek!.. mi dedi; hezarfen
lâhzada piyanoya seğırtmiş, tuşları
yoklaması kesip atması bir:

— Yalnız sol, fa, si ile iki diyez gev-
çek, İngiliz anahtarını lütfederseniz
düzeltirim efendim!

Etraftan: (Ömrüne bereket) ler ve
o beş çiviyi çevirmesile akort ta-
mam, Ertuğrul bandosundaki Lange
beyi oturt, resitali dinletsin.

Taze peşrevden giriş şarkıları sı-
ralıyır, kulaklarının pası giden ha-
tun da cezbeye gelip sağa sola baş
sallarken, oğlunda gene yavaşca:

— Mükemmel Alman piyanosu, yal-
nız cilası uğmuş. Beyoğlunda ki bu
yük mağazalara yollanması müşkül.
Arzu buyrulursa bendiniz cilalay-
vereyim!..

Bittabi buna da:

— Hay ellerin dert görmesin evlä-
dim! denilirken, o, dörtlüğe dışarı,
Bakkaldan beş kurusluk ispiro,
aktardan yüz paralık (Gomalaka)
alıp soluk soluğa dönmüş.

Kolları sıvalı, önce pamuğu zeytin-
yağına batırıp her tarafa bir boy
gezdirdikten, ardından şişedekini tek-
rar tekrar, 15, 20, belki de 30 kez
sürdükten sonra piyano ayna.

Yemeğe oturacağız. Yemek odası-
nın el yıkayacak yerinde leğen, ibri-
ği gören komşu genç, derakap sor-
guda:

— Dolap beygiriniz mi öldü efen-
dim? Vah vah kuvvetli hayvan-
cağızdi.

— Hayır, bilakis azdıkça azıyor.
Bu sabah egen tekme, çifte, tulum-
bayı kırışmış. Topuz İsmail efendiye
haber gönderdik amma dükkânında
bulamadılar!.. denilir denilemez, so-
raya oturulurken, delikanlı ortada
yok.

Neden sonra bir geliş ki elleri,
kolları kara kara yağlar içinde, pa-
çaları sırsıklam ve muslukların hep-
sinde şarıl şarıl su.

Kuyunun dibine inmiş, Tulumba-
da kırık kırık yok, yalnız pistonun
kışeçeleri çürüdüğünden civatalar
kışkalmışmış. Eski bir terliği ke-
sip parçalarla civataları sıkıştırma-
mış mı?

Bu işle uğraşma arasında alt kat
apteshanesinin halinden de haberi-
dar, Süklüm püklüm miritida:

— Affınıza mağuren, yüzünüze
güller, kalfaların belâsında taaffün
var efendim, Hıfzıssıhaya mügayir,
maazallah hastahğa şebbet verir.

Bir miktar kırık kaymağıla asttenlik
aldırıp çanak içinde bir kenareğe
koyalım. Sabah, akşam beş altı kova
suyu da eksik etmesinleri!

Kulağı bükür bükmece ezaneye ko-
şan, çanağı kenareğe koyan, beş altı
kova suyu da ilk döken gene ken-
disi!

Salonun yan kanapesinde, keten
örtünün üstünde masmavi bir leke,
Her halde hırkasını kültüstür bir bo-
yacıya boyatmış birinin oturma izi.

En şel gözün ve çaresini bulan
gene genççağız:

— Beş on dirhem şap, yarım fil-
can teremanti ruhu, bir de ilmonla
şimdi pırıpak ederim efendim!

Sıvanmasile lekeyi ara da bul; ör-
tüş sakız mı sakız.

Ne vakittenberi salonun tavan kö-
şesindeki muşamba şarkık, karton-
piyerleri döktük. Sebebi, o taraf çatı
saçağının yağmurdan akması.

Kaç usta getirilmiş, kaç düzine
Marsilya kiremidil alınmış. Kaç yev-
miye verilmişse de boyuna, Bunun da
farkına varan delikanlı kaşıla göz
arasında damda değil mi? Köşe kre-
mitlerini üstüplü üstüplü dızmamış
mı? Ondan sonra akıntının katrasın-
dan eser yok.

Hezar fennin daha nice bir fenni
ni sayayım:

Mesela o yıl kış fazla, odun yakan
çini sobalar ortalığı ısıtmıyor. Demir
sobaya kok doldurulmuş, herkes et-
rafına üşümüş.

Gelip görür gömmez onda telâş:

— Aman efendim, soba ziyade ha-
raretle yanıyor. Terkibinde karbon
vardır; havanın müvellidiluhumzası-
le imtizaç edip humuzukarbon ne-
seyler ki semdir! diyerek derhal pen-
cereleri açma; hava deliğini kapatıp
yanış kısmı; (yübuseti gidersin) di-
ye üstüne de su dolu çinko tabağı
koyma.

Gene faraza, ertesi sabah öküz ara-
balarile Kayışdağına gidilece. Ora-
da çevrilecek kuzular akşamdan ke-
silmiş ve lükün mevsim Eyyamı ba-
hur.

(Yarına kadar kuzular acaba ağır-
laşır mı? Kokar mı?) lâfi olurken
onda şıpşak cevap:

— Hiç üzülmeyin efendim, şimdi
çamaşır leğenine kömürlükten kömür
tozu doldurur, kuzuları içine göme-
rim. Hattâ haftasına kadar taze ka-
lır!

Dede yadigarı seksenlik sıyahı ba-
cının göz akları kan çanağı; (Tepem
de tepem!) diye kıvrandır, doktor
ilaçları kâr etmezken, komşumuzun
oğlu gene derde derman.

Çifte sülüğü kulaklarının arkasına
yapıştırıp gözlerini de, çenesini de
açtırma.

— Hâlâ kismetim çıkmadı. Ne za-
man erkeğimin söktüğünü diyecek, gi-
yini pişireceğim müstümanlar?.. diye
söylendirme.

Annesi ahretine gitmiş, senelerden
sonra, yani kırkını aştığı sıralar ev-
lenmişti. Vefa yangınında evi yapıp
Üsküdüre yerleşmişti.

Bir cuma günü o tarafa yolumuz
düştü. Şuncağız yokluğum, karısını
da görelim! dedik. Kapıyı biziñki
açtı.

Bermutat yerle beraber temennah-
lar, efendimler, İhya buyurdunuzlar.

Bir taşlık ki köpek bağlasın dur-
maz, Sarnıcın kapağı açık, yanında
İple sarkıtılan kova, Kenarda tepe-
leme kömür dolu saç mangal, üstün-
de boru, Marsık dumanından, koku-
sundan durulmuyor. Bir taraftan da
buram buram apteshane kokusu ya-
yılıyor.

Yukarı kata çıktık. Sofanın dört
köşesinde gaz tenekeleri. Evdeki gün-
kü yağmurdan kılmiş, çatı aktığı
için konmuş.

Misafir odasındaki konsolun kap-
lamaları şahrem şahrem, altlarında
çam tahtaları görünüyor. Üstündeki
pirine saatin akrebi, yelkovanı yok.
Kerevetli minderlerin patiska örtüle-
rinde mavı, mor, sarı lekeler. Kapa-
lar açılıp kapanırken bostan dolabı
gibi ötüyor.

Haremi hanım çıkageldi; sinek bo-
var gibi bir temennahtan sonra baş
sedire kuruldu.

Hallis muhlis Habyş: Kıvırcık kuz-
guni saçlar, çıkık alın, yamyası bu-
run, koca koca dudaklar.

Hezar fennimizin kadın seçme, ev
bark kurmadaki kara cahilliğine şa-
şıp kaldık.

Sermend MuhtarAlus

AKŞAM

Abone bedeli

Türkiye Enebi

Senelik 1400 kuruş 2700 kuruş

6 Aylık 750 1450

3 Aylık 400 800

1 Aylık 150

Posta itilhadına dahil olma

Senelik 1400 kuruş 2700 kuruş

6 Aylık 750 1450

3 Aylık 400 800

1 Aylık 150

Posta itilhadına dahil olma

Senelik 1400 kuruş 2700 kuruş

6 Aylık 750 1450

3 Aylık 400 800

1 Aylık 150

Günlük Borsa

3/11/ 942 fiatleri

Londra üzerine 1 sterlin	5,22
Newyork üzerine 100 dolar	131,80
Cenevre üzerine 100	30,67
Madrid üzerine 100 pezeta	12,89
Stokholm üzerine 100 krun	30,80
ESHAM ve TAHVİLÂT	
İkramiyeli % 5 933 Ergani	21,50
% 5 birinci tertip Milli	
Müdafaa İstikrarı	19,05
Anadolu Demiryolu I ve II	50,—

DOĞUM

Prof. Dr. İsm. Necati Engiz ve
refikası Jülide Engiz'in bir kız çu-
cukları dünyaya gelmiştir. Anne ve
babasını candan kutlular, yavruya
uzun ve hayırlı ömürler dileriz.

Kalpleri yangınlara veren bir filmin mucizesi

Bir hafta geceli gündüzlü
insan selleri boşanan

FİLMLER TACİ ARJANTİNA

RENKLİ

Uzak semtlerden akan eden-
lerin görebilmesi için

BUGÜNDEN İTİBAREN

2 NCİ HAFTA

BAŞLADI

Bu müstesna film şerefine
müdiriyetimiz ayrıca:

ÇAM SAKIZI

ALTIN ARAYICISI

Muazzam filmi ilâve etmiştir

MARMARA

Bütün İstanbul'un dilinde

SÜRTÜK

Türk Filmlerinin şaheseri

ELHAMRA'da

Çarşıkapı - Gedikpaşa

A Z A K'da

Bugün

Matinelerden itibaren

büyük fedakârlıklarla yalnız

sinemamızda

1-Karanga

Ekspres

CHARLES BICFORD

Vahşilerin, yerli Amerikalılara

karşı giriştikleri kanlı boğuşma

büyük mükadele filmi, Medeni-

yet için savaşın, hayatlarını fe-

da eden yigitlerin zafer destanı.

2 - Plâj Yosması

Sen... Şuh... Eğlenceli bir mevzu

ALKAZAR'da

BUGÜN

Matinelerden itibaren

RADYO

Bugünkü program

12,30 Program, 12,33 muzik: (Pl.)
12,45 Ajans haberleri, 13,00 şarkı ve
türküler, 18,03 Fasil heyeti, 18,45 Dans
orkestrası, 19,30 Ajans haberleri,
19,45 Yurttan sesler, 20,15 Radyo ga-
zetaesi, 20,45 Bir marş öğreniyoruz,
21,00 Evin saati, 21,15 Muzik, (Pl.),
21,30 Temsil, 21,50 Riyaseticumhur
bandosu, 22,30 Ajans haberleri ve
borsalar.

Yarın sabahki program
7,30 Program, 7,32 Vücutumuzu ça-
lıştıralım, 7,40 Ajans haberleri, 7,55
Muzik (Pl.)

Acı bir ölüm

Erkânıharp mirilvalığından müte-
kalt general Sabri Değirîn hafidî.
Denizyolları Muhasebe müdür müa-
vinî Baha Değirîn oğlu, Teknik okul
birinci sınıf talebesinden 654 No. 11
Süha Değirîn anlı bir rahatsızlık neti-
cesi genç yaşında vefat etmiş, cena-
zesi 2/11/942 tarihinde merasimle
kaldırılarak toprağa tevdi edilmiştir.
Kederli ailesine taziyetlerimizi suna-
rız.

ŞEHİR TİYATROLARI

Bu akşam Saat 20,30 da

Dram kısmında

NUH

Yazan: Andre Obey

Türkçesi: Mübâccel Yazar

Saat 20,30 da komedi kısmında

ASRİLEŞEN BABA

Yazan: Spiro Melas

Türkçesi: A. Hacıopolos

SES

SİNEMASINDA

Yarın gece saat 21 de tekrar,

tekrar göreceğiniz bu mevsim

en hisli en heyecanlı

aşk dramı.

ÖLDÜREN

BAHAR

S E S'in bu ikinci süper fil-
mini adı dillere destan ola-
cak büyük san'atkar:

KATALİN KARADY

yaratıyor

Yarın gece için

yerlerinizi bugünden

kapatınız.

Telefon: 49369

Ağlayıncaya kadar gülmek

Dahi dünya komikleri

LOREL - HARDİ

DENİZCİ

TÜRKÇE

İstanbulu kahkaha bombar-

dımanına boğuyor...

BUGÜN

2

İNCİ HAFTASINA BAŞLADI

MİLLİ

ALEMDAR

İlâve olarak:

senenin yeni süper filmi

Mickey Rooney - Lewis Stone

in

ANDY HARDY

ve Kâtibesi

DİKKAT:

Filmin ayakta seyredil-

memesi zabıtaca mene-

dilmiştir.

ÇENBERLİTAŞ SİNEMASINDA

Bugün Matinelerden itibaren

Bu senenin iki büyük şaheseri birden
En katı yürekli bile göz yaşlarına garkedecek Aşk, Kın, İntikam
ve İztirap dolu:

1 - KISMET

Arabacının Kızı filminin biricik kudretli artisti

HEINRICH GEORGES'in

yarattığı en büyük san'at âbidesi

En büyük faciâ — En acıklı vak'a — Beşeri ihtirasların en unutu-
maz ızdırabı... Bir aşkın... Bir cinayetin... İki yetimin hazin hayat
romanı.

2-ÇALALIM, DANSEDELİM!

Şen, şuh ve meşhur bir cazın iştirakile BOB GROSBY'nin en son
ibdaî: Tangolar... Rumbalar filmi.

BUGÜN MATİNELERDEN İTİBAREN

İPEK sinemasında

İki fevkalâde film birden

KAN VERGİSİ

GENE TIERNEY — RANDOLF SCOTT

İŞKENCE

İNGRİD BERGMANN ve ROBERT MONTGOMERY

MELEK sineması

Gördüğü büyük rağbetten cesaret alarak

TYRONE POWER ve Dorothy Lamour'un

beraberce yarattıkları

JOHONNY APOLLO'yu

(KİRLİ MİRAS)

BİR HAFTA DAHA GÖSTERİLECEKTİR.

Guy de Maupassant'ın ölmez eseri:

FAHİŞENİN KIZI

Diye haykırmiş. O günden itibaren Bursa kestanelikleri vakıf olarak kalmış. Çoban ermiş muradına, biz cıkalım kerevetine...

HER AKŞAM
BİR HİKÂYE

SON TREN

Bardaklardan boşanırcaına yağmur yağdığı için istasyona koşu koşu geldi. Saate baktı. On biri yirmi beş geçiyordu. Son trenin gelmesine tamam yedi dakika vardı. Ölü göz gibi sönmüş tek bir ampulle aydınlatılan istasyon binası bomboştu. Bu yağmurlu havada, son trenle İstanbul hiç bir akıllı insanın imiyediğini sanan bilet memuru, gışın küçük penceresini bile açmamıştı.

Arif parmağıle vurarak giyotine benzeyen gişe kapığını açtırdı ve kendisine hayretle bakan memurdan İstanbul için bir bilet istedi.

Biraz sonra lokomotif kapkara gövdesile geldi. İstasyonun önünde durdu. Trenin önündeki iki elektrik lâmbasının ışığında yağmurlu silim silim yağdığı görünüyordu.

Arif birinci mevkî vagonlardan birine girdi. Kimseler yoktu. Başka bir vagona geçti. Orada da in cin top oynuyor. Tuhaf şey teren âdetâ bomboştu. Gülümsedi:

— Hayatımda hususi trenle seyahat etmediğime artık inanmam. İşte bu da adamakıllı hususi bir tren... diye mırıldandı. Fakat bomboş vagonlar âdetâ içine kasvet vermişti. Kendi kendine:

— Tabii herkes benim gibi deli değil... Bu havada, gece yarısı son trende kimin işi var?... dedi.

Nihayet baktığı en son birinci mevkî vagonuna girdi. Evvelâ kimseyi görememişti. Lâkin en son bölmenin yanından geçerken birdenbire hiç ummadığı bir manzara ile karşılaştı.

Orada pardestüsünün yakası kalkık bir eli cebinde, öteki elinde bir kitap tutan genç bir kadın vardı.

Tren o kadar boş ve kimsesizdi ki Arif bu genç kadını gördüğü zaman âdetâ içinde bir ferahlık duydu. Yağmurlu ve tamamlı yolcusuz vagonların içinde uyandırdığı yalnızlık hissinden şimdi eser kalmamıştı.

Artık yağmur vagonların camlarını istediği gibi kamçılayabiliyordu. Ve gece alabildiğine karanlık olsa gene hiç bir şey icabetmezdi. Genç adam o zaman anladı ki «insan yüzü görmek» çok defa mühim bir ihtiyaçtır.

Kadının üzerinde ne tesir uyandıracığını düşünmeden onun karşısındaki kanapeye oturmuştu. Vakia bu pek münaşesiz bir hareketti. Eyet bir yoleu istediği yere oturabilirdi.

Trende şöyle biraz kalabalık bulunmuş olsaydı Arifin bu hareketi hiç de gayritabii addedilemezdi. Fakat tamamlı bomboş bir trende, gelip de bir genç kadının tam karşısına oturmak!.. Hele vakit gece ve bu tren de «son» olursa...

Arif içinden «Belki de şu esnada fena halde üzülüyüştü. Kimbilir benim ne kötü maksatlarla hareket ettiğini sanıyor... Kendisine biraz itimat telkin etmeliyim...» dedi ve hemen cebinden gazetesini çıkarak okumağa başladı. Mamafih yan gözle onu seyretmeği hiç ihmal etmiyordu.

Dışarıdaki yağmur gittikçe şiddetlenmişti. Vagonun kapalı camlarına dışarıdan âdetâ kova kova su çarpıyor gibi idi. O kadar ki genç kadın şimdi kitabından başını kaldırmış, pencereye bakıyordu.

Bu sırada tren bir takım sönük ışıkların önünde durdu. Bir istasyona gelmişlerdi. Vagona sallana sallana bir adam girdi. Burnunun yerine sanki bir havuç yapıştırmışlar sanırdı. O kadar kırmızı idi, şapkası arkaya kaçmış, saçları dışarıya fırlamıştı. Vagona girer girmez genç kadının onun karşısında oturan Arife şaşkınlıkla gözlerle dik baktıktan sonra yüksek sesle:

— Burada yer varmış yahu!.. diyecek öteki taraftaki kanapelerden birine kendisini attı.

Sarhoş işi yanı bir adamdı. Ve vaziyeti, oturuşu, duruşu hakikaten korkunçtu.

Arif genç kadına baktı. Şimdi o zavallı kimbilir ne derece korku içinde idi. Tren kalkmıştı. Mamafih kadının korktuğunu gösteren hiç bir emare yoktu. Gene kitabına dalmıştı. Tren yürürken vagonun tavanındaki elektrikler zaman zaman ışıklarını çoğaltıyorlardı. Bazen da ışıkları kısıyor, kısıyor, kısıyor, âdetâ vagon kararıyordu. O zaman genç kadından kitaptan başını kaldırıyordu.

Sarhoş bir aralık onlara bakarak yüksek sesle:

— Haydi barışın... Barışın!.. Ben den size nasihat... Barışın... Karı koca arasında dargınlık ne demek?... Nasıl olsa barışacak değil misiniz?... Öyleyse dargın durmak da ne demek... Arif de, genç kadın da sarhoşun bu sözlerini şaşkın şaşkın dinlemişlerdi. Evvelâ işitmemezliğe gelerek cevap vermek istemediler.

Lâkin adamın çenesi durmuyordu ki:

— Hem de genç karı kocasını... Yakışır mı size?... dedi. Arif artık işe karışmanın sırası geldiğine hükmetmişti, sarhoşa cevap verdi:

— Rica ederim... Üzerinize vazife olmıyan şeye karışmayınız. Hanımefendiyi rahatsız ediyorsunuz. Sarhoş iki kere hükümdü:

— Peki... Peki... Kızmayınız canım... Artık sesimi çıkarmasam iki olsun... İşte ben uyuyorum... Amma dargın karı koca görüncü dayanmam hemencecik, şıp diye barıştırırım...

— Canım efendim size ne?... Hem biz karı - koca değiliz ki... — Haydi, haydi benden saklamayınız... Beni sarhoş sanıp kandırmağa çalışıyorsunuz değil mi?... Pışt!.. Bak sen bende ki gözle... Aldanacak insan hall var mı bende?... Görür görmez anlamadım. Karı kocasını, hem de birbirinize çok yakışmışsınız!..

Genç kadın sanki bunların hiç birini işitmiyormuş gibi başını kitabından kaldırıyordu. Sarhoş biraz daha gevezelenirse Arif onun kalkıp başka vagona gitmesinden korkuyordu. Adam devam ediyordu.

— Sizin dargın halinizi görünce yüreğim parça parça oldu. Haydi haydi... İnât etmeyiniz. Birbirinize eliniz veriniz, barışınız bakayım. Sarhoş âdetâ debelleş oluyordu.

Arif:

— Çattık!.. diye gülümsedi. Genç kadın da şöyle kalkar gibi oldu. Fakat sarhoş mübalâğalı bir nezaketle:

— Rica ederim, ablacığım... Ayağın altına öpeyim. Kulun kölen olayım... Rahatsız ediyorsam şimdi dilimi keserim... Sen kalkma, Rahatını bozma... İşte ben uyudum gitti!..

Böyle söyleyerek kösesine bütüldü. Hakikaten hemen gözlerini kapadı. Bir müddet böylece kaldı. Genç kadının yine kitabına, Arif de gövdeye gazeteye daldı. Bir istasyon daha geçtiler. Fakat bir sarsıntı esnasında sarhoş birdenbire zıplayarak uyanı:

— Ne o?... Neredeyiz?... Yahu hâlâ mı inat ediyorsunuz? Hâlâ mı barışmadınız?... Amma da keçi inatlı imişsiniz ya... Keçi değil, deve inadı de ve... Barışınız yahu... Ne olacak bu ölümlü dünyada, Bak nasıl de birbirinize yakışmışsınız yahu... Allah başışlasın!.. Ben böyle uygun bir çift görmemişim. Şükür bu günleri de gösterenlere... Artık ölsem de gam yemem.

Artık sarhoşa kızmıyorlardı. Adam o derecede tuhaftı ki insanda gülmekten başka bir his uyandırmıyordu. Konuşurken işaret parmağını sallıyor, ikisine birden:

— Bakınız, diyor. Ne sen böyle güzel bir kadın, ne de sen böyle yakışıklı bir koca bulabilirsin... Haydi, haydi, verin bakalım elele... Sarhoş cümlesini bitirmemişti ki genç kadın ayağa kalktı. Tren son istasyona girmişti.

Hep birden idiler. İstasyonun önünde duran tek taksiyi genç kadın çağırdı, hemen içine atladı. Arif sarhoşla kalakalmıştı. Adam onun omuzunu tutarak:

İngilterede bütün eski demirler toplaniyor

Bunların yekûnu her sene milyonlarca tonu bulmaktadır

İsviçrede çıkan Neve Zürcher Zeitung Londradan şu malumatı almıştır:

İngiltere inşaat ve plânlaştırmaya nezareti 1941 senesi iptidâsındanberi memleketdeki eski demirleri toplamakla meşguldür. Nezaretin yeni bir emrnamesile bütün emlak ve arazi ve maaden sahipleri ellerindeki üç tondan fazla eski demirleri beyanname ile haber vereceklerdir. Buna ait müddet 21 teşrinievvelde bitmiştir.

İhbarı mecburî tutulan eski demirler yalnız hurda demir parçalarından ibaret değildir. Kullanılmayan bütün binaların demir aksamını, metruk madenlerin demir levazımı ve işletilmeyen makinelerle şamilidir.

Eski demirlere alüminyum ve magnezium haric olarak demiri ihtiva etmeyen diğer bütün madeni mamûlât da dahildir.

Eski demirlerin toplanması demir izabe eden kâhanelerle çelik fabrikalarının ham madde ihtiyacını temin etmek içindir. Nezaretin parlamento müstearı George Hicks tarafından verilen izahata nazaran geçen on dört ay içinde gönlü rızasile ve hamiyet eseri olarak teberrü edilen eski demirlerin yekûnu bir milyon dört yüz bin tonu bulmuştur.

Eski eşya satın alan ticaret müesseseleri tarafından para ile satın alınıp nezarete verilen eski demirlerin miktarı yukarıdaki hesaba dahil değildir. Bu müesseseler tarafından satın alınan demir parmaklıklarla Almanların hava hücumları esnasında harap olan binalardan çıkarılan demirlerin miktarı iki milyon tonu bulmuştur. İnşaat ve plânlaştırmaya nazır lord Portal bundan sonra haftada 80.000 ton eski demir toplanacağını ve toplanan bu gibi demirlerin her sene dört milyon tona balığ olacağı tahmin edildiğini haber vermiştir. Yeni emirname ile her sene toplanan demir miktarının bir milyon ton artacağını da ilâve etmiştir.

Çok demir toplanmakla beraber çelik imalinde çok lüzumlu olan ağır ve yüksek evsafı demir kâfi derecede bulunamıyor. Bunun için eski makinelerin toplanması ve ihbara mecbur tutulması icabetmiştir.

Şu kadar var ki harb dolayısıyla faaliyetlerini durduran ve harbin devamı müddetince işlenmesine imkân olmıyan fabrikalar harbin sonra faydalı bir surette işlemeğe müsait bulunduğu takdirde makineleri sökülmiyecektir.

Bundan başka hava hücumlarından harap olmaları muhtemel fabrikaların yedek makineleri de bugün işlemediği halde eski demir beyannamesine ithal edilmeyecektir. Yalnız bu gibi ma-

— Senin Köröglüyü kaçırdın... Yazık, yazık... Sen de, çok enal herifmişsin be!.. diyor.

(Bir yıldız)

kinelerin yedek olduğu ticaret nezareti tarafından tastik edilmesi icabetmektedir. Demir ve makine sahipleri inşaat ve plânlaştırmaya nezareti arasında çıkacak ihtilâflarda ticaret nezareti hakem vazifesini ifa edecektir.

İhbarı mecburî tutulan eski demir ve makinelerden hiç biri parasız alınmayacaktır. Şimdi eski demir toplanan müesseseler kullandıkları amelinin miktarını artırarak bir çok eski binayı demirlerini almak için yıktırmaktadırlar. İngiltere harb sanayi muhtaç olduğu demiri bulmakta zorluk çektiği takdirde yeni emirnamenin tatbiki şiddetlendirilecektir.

Harb sanayi için ham maden ve bahusus demir bulmakta yalnız İngilterede değil Amerikada da zorluk çekiliyor. Bu sıkıntı sivil ahalinin ihtiyacı için yapılan demir eşyanın tahdidini icabetmiştir. Bunun için harbi, istihsalî idaresi millî maaden istihsaline bir kat daha ehemmiyet vermeğe lüzum görmüştür.

İstihsalî arttırmak için müessir tedbirleri düşünmek üzere harbi istihsalî idaresinin madencilik şubesi şefi Wilbur Nelson bu idarenin umumi müdürlüğü fevkalâde muavinliğine getirilmiştir. Şimdi bu zat yerli demirlerden âzamî madeni istihsalâtı temini için mufassal bir program hazırlamakla meşguldür. Burada istihsalî usulleri, tecrübelerin teatisi, fiat ve nakliyat meseleleri halledilecektir.

Fakat bu meseleler arasında en zorlusu amele azlığıdır. Çünkü amele azlığı madeni istihsalîne engel olmaktadır. Meselâ bakır maden şirketi «kâfi derecede amele bulunduğu takdirde istihsalî ayda beş bin ton yani yüzde sekiz nispetinde arttırmak mümkün olacaktı» demiştir.

Askerî hizmete davetler, madenlerin amele kadrosunu yüzde yirmi nispetinde azaltmıştır. Bahri inşaat tezgâhları, tayyare fabrikaları ve zırhlı tank fabrikaları usta olmıyan ameleyle madenlerdeki usta ameleyle verilen ücretten daha yüksek para verdiklerinden maden amele işini bırakıp bu fabrikalara gitmektedirler. Maden amelesinin askerî hizmetten istisnası ve madenlerden fabrikalara nakillerin yasak edilmesi gibi tedbirler alınacaktır.

YENİ NESRİYAT:

Bir acı hikâye

Üstat Halit Ziya Uşaklıgil'in «Kırk yıl» ile «Sara ve ötesi» kitaplarının devamı demek olan bu eser birçok tarihî vakalara temas etmekle beraber öykü Halli Vedad'ın hayatını ve âkıbetini tasvir eden bir acı hikâye olan bu eser, Hilmi kitabevi tarafından neşredilmiştir. Okuyucularımıza hararetle tavsiye ederiz.

Perde ve Sahne

Bu birleik sinema ve tiyatro mecnuasının ilkinin sayı sayı birçok kıymetli yazılar ve zengin resimlerle çıkmıştır. Tavsiye ederiz.

— Korkuyorum... Yanımdan ayrılmaz istemiyorum... — dedi. — Bu odadan çıkarsanız sizi gene kaybedeceğim gibi geliyor.

Sami paşanın oğlu, bu çocukça yalvarış karşısında dayanamadı. Dudaqlarını sevgilisinin yanaklarına hafifçe değdirerek:

— Korkma, yavrum... — dedi. — Uzaklaşmıyorum... Beş dakika içinde buraya döneceğim... Şimdi döneceğim... Ve senden ayrılmıyacağım artık... Ne olursa olsun ayrılmıyacağım...

Ve:

— Hattâ ölmek lâzım gelse bile yanımda öleceğim... — diye mırıldandı.

Sonra arkasına bakmadan odadan çıktı.

Sofadan geçmek üzereydi. Alnı yukarıdaydı. Gözleri bir ilham arıyor gibiydi. Muvaffak olacağına dair içinde kuvvetli bir his vardı.

«Artık avucumun içindedir...» diye düşünüyordu.

O anda eteklerine sanki bir şey takıldı.

Gözlerini yere eğdi.

A... Siz misiniz?... Affedersiniz, Ruhi bey...

— Siz affedersiniz, beyefendi...

YEDİKULE ZİNDANLARINDA

Tefrika No. 39

Yazan: İskender F. SERTELLİ

Hamzanın halası da aynıktı İken komşusu Hoca hanım gibi ibadetle meşgul ve ilyik yapmasını sever bir hatuncagızdı. Kötürüm oldukları sonra yatağa düştü.

— Kızımı iyi ki Hamza seninle evlendi. Her zaman ya kötü bir geline düşersen ne yaparım diye düşünür dururdum. Senin gibi iyi yürekli, becerikli ve namuslu bir kadına düşen Hamzacıyı her zaman seninle övünemilir. Allah, ölüncüye kadar ikizini bir yastıktan ayırmam. Mesut ve ve bahiyarı yaşayın.

Diye söylenirken, o akşam ilk defa Ayşeye miras meselesini de açtı:

— Kızım! bu ev benim üzerimdeydi. Bana kocamdan kaldı. Ben de size bırakıyorum. Bundan başka Edirnekapısı dışında büyücek bir mısır tarlası vardır. Sultanahmet yolunda bir marangoz dükkânı da bana rahmetli kocamdan kalmıştı. Bunları hepisi Hamzamin, sizin olacak. Benim de sizden bir istediğim var: Görüyorsunuz ki benim iki ayağım da çukurdadı. Ölüncü mezarıma bir taş dikilmesini ve beni arasıra da gelip yoklamanızı, ruhuha bir fatiha okumanızı istiyorum, yavrum! Bu büyük birşey değil. hepimizin her zaman yapabileceği bir iştir.

Allah size ömürler versin, hala! Biz sizin ilyikleriniz umutacak kadar nankör kimseler değiliz. İnşallah ömrünüz uzun olur da bir arada vakit geçirelim.

Hasta kadın hayretle Ayşenin yüzüne bakarak:

— A kızım, dedi - senin yerinde başka bir gelin olsaydı, dört gözle benim ölümümü beklerdi. Halbuki sen bana Allahtan uzun ömürler diliyorsun! Artık hemen şimdi ölsem de gam yemem. Kalbimi öyle aldın, beni öyle sevindirdin ki, şimdi neredeyse sevincimden kendimi kaybedeceğim.

Hamzanın karısı bu konuşmadan sonra, hasta kadına bir nar şerbeti getirdi.

— Günün birinde hepimiz öleceğiz, hala! Dünyada tamah edilecek hiç birşey yoktur. Herşey bir rüyaya benzer... gelip geçer.

Hasta kadın başını salladı:

— Doğru söylüyorsunuz, kızım! İşte, biz de geldik, geçiyoruz. Fakat, ruha dedin de aklıma geldi, sabahın beri seni kolluyordum. Maşallah eteği belinde hamarat bir kadımsın, evi çeviren sensin! Sana «işini bırak da gel, gene çalalım!» demeye dilim varmıyormu, ben de bu gece bir rüya gördüm... bunu sana anlatmak istiyorum.

Ayşe, Hamzanın halasının yatağı kenarında oturmuştu.

— İşlerimi bitirdim, dedi. Seni dinliyorum. Hala! Hayırdır inşallah... anlat bakalım rüyayı.

Hamzanın halası rüyasını anlatmağa başladı:

— Bu gece dağlık bir yerde Pîç Ahmedî gördüm, kızcagızım! Yanına sokuluyordum; birdenbire kargama uzun boylu bir adam çıktı. Ahmet bu adamın kollarına sarıldı. Rüya bu ya... Ahmedin sarıldığı adam gövde senin babanımsı, hem de ölmemiş... uyanacağım sırada onun sesini duyar gibiyordum:

Ayşe için çökerek, ıslanan gözlerini silidi:

— Babam öbür dünyadan bana selâm göndermiş... beni düşünmüş. Bana güvenmiş olacak ki, benim rüyama girmiyordu da seni rahatsız ediyordu. — Bu ne demek, a kızım? Bir insan istediğinin rüyasına girebilir mi? Bu Allah vergisidir.

— Doğru amma, benim babam Evliya denecek kadar hüner ve marifet sahibi bir adamdı, istediği zaman istediğinin rüyasına girebilirdi. Şimdi öbür dünyada da kendi bilgilerinden istifade ediyor demektir.

— Haydi kızım, günaha girme! Allahın işine karışılmaz. Şimdi senin

yapacağın iş, hemen komşumuz Hoca hanıma beş on para verip babanın ruhuna bir hatım indirmek olmalıdır. Baban senden hayırlı bir iş yapmanı, onu hatırlamanı istiyor, insan yalnız dirilere değil, ölülere karşı da vefalı olmağa çalışmalı, yavrum!

— Ah sen ne kadar temiz yürekli bir kadımsın. Hala! Hamza her zaman senin varlığınla övünür dururdu. Hakta varmış. Çok yerinde övünmüş Hamza.

Ayşe biraz sonra Hoca'nın evine geçti. Arka bahçelerden birbirine geçmek için küçük tahta kapılar vardı. Ayşe aynı zamanda Hoca'nın teşekkür edecekti. O Pîç Ahmedî az mı azılamıştı? Hoca'nın bu mahallede olmasaydı, Ayşenin peşini kovalıyacaklarını, pencerelere süzün süzün bakıp geçenlerin sayısını kim bilir ne kadar artıracaktı. Bereket versin ki, Hoca'nın erkek gibi cesur ve güzel söz söylemesini bilen bir kadındı. Hamzaya da çok muhabbeti ve teveccühü vardı. Bu sebeple Ayşeyi korumayı âdetâ bütün mahalleli namına bir borç biliyor ve Ayşeye toz kondurmuyordu.

Ayşe o gün Hoca'nınla konuşurken çok düşünceliydi; Hoca'nın Hamzanın halasının gördüğü rüyayı anlatmış, Hoca'nın da:

— Ölü, diri getirir... candan birinden hayırlı bir haber alacakmışın.

Demişti, İstanbul halkı ruha tâbirinde bilhassa o devirde pek ileri gitmişti. Her rüyanın mutlaka bir mânâsı vardı. Ayşe de — günler geçtikçe — bunların tesiri altında kalıyor ve her gece gördüğü rüyayı, ertesi sabah Hamzanın halasına anlatarak tâbir ettiriyordu.

Ayşenin gördüğü bu son rüya ona mânâsını bir teselli vermişti. Bunun mânâsızlığını kendi de biliyordu. Çünkü Ayşe babasını öldüğünü kanıtlı, Sinyor Antonyosun Yedikule zindanlarında inlediğini nereden bilecekti?

...

Mısır tarlasında bir kavga

O gün Edirnekapi dışındaki mısır tarlasında büyük bir kalabalık vardı. Cuma günü öleden sonra halk tarlaya akına başlamıştı. Yemişler, simitçiler, oyuncakçılar ve bunların etrafında toplanan sürü sürü çocuklar mütemadiyen bağırıp duruyorlardı.

Tarlanın üst tarafındaki kır kahvelerde sıralanan delikanlılar Yedikule civarından gelen çalgıculara zurna ve darbuka çaldırıp eğleniyorlardı.

— Haniya mısır kebabım... — Şam işi, Beyrut işi baklayım... — Kar gibi beyaz, Etlme beyim naz, Gel al biraz... ne güzeldir keten helvam... — Can sıkıntısına, gönül üzüntüsüne birebirdir... haniya tuzlu, taze kabak çekirdeği...

Ve böylece bağırışın birçok satıcıların kısık, boğuk, çatlak sesleri yükseliyor ve kulakları tırmalıyordu.

Bu arada sıra kahvelerde oturanlardan iki baldırı çıplak başbasa vermiş konuşuyordu:

— Bu gece sözünde duracaksın, değil mi?

— Peki dedik ya imanım... gece yarısına doğru Hamza reis'in evine bahçe kapısından girip Ayşeyi kaçıracağız, öyle değil mi?

— Akşolun be! Harfi harfine tekarırladı sözlerini. Ben de sana bu akşam gizli tezgâhlardan birinde iki kazardan çekilmiş rakı ismarlayacağım.

— İyi amma bu taraftaki gizli tezgâhların hepsi kapandı... Haberin var mı ondan?

— Ben sana gizli bir köşe bulurum. Hükümet istediği kadar kapaya dursun. Sur dışındaki izbe yerleri de keşfedemedi ya... (Arkası var)

BILLÜR ŞİŞE

AŞK VE MACERA ROMANI

Tefrika No. 114

Yazan: (Vâ - Nû)

Orhan:

— Size hayal görünmüştü... — dedi. — Gerçi bu anlattıklarınızın bir kısmı hakikat... Fakat öteki tarafı hakikat olamaz... Zira bu odaya hiçbir yabancı erkeğin girmesi kabul değildir.

— Peki kocam?... Köse Emin?... Köse Emin mi?... Köse Emin mi?... Aman ya Rabbi... Çıldıracağım... Demek siz onun karışınız, ha?... Öğrendiğim her yeni hakikatle ıztırabım biraz daha büyüyor... Bundan sonra olsun mesut olmanızı göterek teselli bulacağım... Fakat ne yazık... Köse Emin... Kocanız...

Handan, lâfi uzatmamak istediğini ihlas etti. Esasen yorulmuştu. Gözlerini kapadı.

— Artık gitmeliyim... — dedi. — Ne olursa olsun, çilehaneme

dönmemliyorum artık... Bundan sonra başıma gelecek felâketlere karşı da irademi hazırlamış bulunmalıyım...

— Ben yaşarken asla size felâket gelmeyecektir... Sizi müdafaa edeceğim... En korkunç, en sıkıntılı bir ânınızda daima imdadınıza koşabileceğim düşünün ve kuvvet bulun...

Muhtindenizden hiç uzaklaşmıyacağım... Benim için artık bu konaktaki hayat bitti... Bugün ölüm bile nazarımda isten değil!.. Fakat zalim ellerde sizi himayesiz bırakmamak azmile yaşıyacağım... Yalnız sizin için yaşıyacağım...

Kadın solgun yüzünde bir tebeşür belirdi. Minnetle Orhan Samiye bakarak onun elini tuttu. Dudaklarına güldü.

— Fakat şimdi... Ben gitmeli değil miyim?... Gelip beni burada bulurlarsa, ayrılmış görürlerse kim bilir neler yaparlar...

— Hayır, gitmeniz olamaz... Sizi ben düşünceğim artık... Her müşkülün bir çıkar yolunu bulacağım... Köse Eminle evlenmiş olmanızı demin bir felâket telâkî etmiştim... Halbuki şimdi buna memnun oluyorum... Sizi o melûnun elinden kurtarmak kolay olacaktır... Hiçbir şeyle kendinizi üzmeysin... Kendinizi yormayın... Ben şimdi gidip benim küçüküktenberi büyüyen evimi-zin bir emektarını yanınıza getireceğim... Sizinle komşu otururken, o çok hastalanmıştı... Kendisine bakmıyordum... Bu âlakamdan dolayı bana minnettar olduğumu söyley, durur,yeni hizmet için fırsat bekler... İşte şimdi bu sadık kadını yanınıza getireceğim... Buradadır... Bizim bulduğumuz katta... O sizi bekleyecektir... Odanıza hiç kimse girmeyecektir... Ben gelinceye kadar sakın, rahat yatınız...

Orhan Sami, sevgilisinin şakaklarına yapışan saçlarını düzeltti. Yorgunluğu orttı. Dudaklarına alına değdirmek için bir an tereddüt geçirdi. Fakat buna cesaret edemedi. Handan bütün felâketini unutmış görünüyordu. Gözlerinde bir çocuk sevinci vardı.

— Korkuyorum... Yanımdan ayrılmaz istemiyorum... — dedi. — Bu odadan çıkarsanız sizi gene kaybedeceğim gibi geliyor.

Sami paşanın oğlu, bu çocukça yalvarış karşısında dayanamadı. Dudaqlarını sevgilisinin yanaklarına hafifçe değdirerek:

— Korkma, yavrum... — dedi. — Uzaklaşmıyorum... Beş dakika içinde buraya döneceğim... Şimdi döneceğim... Ve senden ayrılmıyacağım artık... Ne olursa olsun ayrılmıyacağım...

Ve:

— Hattâ ölmek lâzım gelse bile yanımda öleceğim... — diye mırıldandı.

Sonra arkasına bakmadan odadan çıktı.

Sofadan geçmek üzereydi. Alnı yukarıdaydı. Gözleri bir ilham arıyor gibiydi. Muvaffak olacağına dair içinde kuvvetli bir his vardı.

«Artık avucumun içindedir...» diye düşünüyordu.

O anda eteklerine sanki bir şey takıldı.

Gözlerini yere eğdi.

A... Siz misiniz?... Affedersiniz, Ruhi bey...

— Siz affedersiniz, beyefendi...

Bana çarpmadınız... Ben sizin dizlerinize çarptım... Yolunuzdan sizi alkoydum...

— Ya?... Niçin?... — Size bildircekerim var... — Ruhi bey... Pek meşgulüm... — Meşgul bile olsanız... Söyliyeceklerim Handan hanımla size taallük ediyor...

— Handan hanıma mı?... Kendi kendine mırıldanır gibi: — Acaba daha neler öğreneceğim?... —

Ruhi:

— Şunu bilin ki, beyefendi, ben Handan hanımı kendi kardeşim gibi seviyorum... Onun saadeti için hayatımı tehlikeye koydum... Şu defteri ele geçirdim... Size veriyorum... Okuyunuz... Oradan pek çok şeyler öğreneceksiniz... Handan hanımın bütün hayatı şu

AKSAMIN KÜÇÜK İLANLARI

1 - İŞ ARIYANLAR

MUHASEBE İŞLERİNDEN ANLARI — Öğleden sonra cüzü bir ücretle iş arıyorum, Akşamda A.E. rümuza müracaat edilmesi. —

TİCARETHANELERDE — Muhasebe eski yeni yazılarla muhasebe, otel, lokanta, daktilo, sigorta hesapları bilanço kâr ve zarar kanununa uygun ehven fiatle yazılır. Telefon 49610 — 4

EVLATLIK İSTİYENLERE — 6 yaşında kimsesiz bir oğlan çocuk evlatlık verilecektir. Arzu edenler Küçük Ayasofya Cınel temizlik koğuşunda İbrahim Efeye müracaat. —

EHVEN BİR ÜCRETE — Bir bay her gün resmi veya hususi bir müessesede 17 - 22 karar yazı tasnif dosya işleri aramaktadır. Müracaat 24368 Şefik. — 2

ORTA TAHSİLİNİ — Bitirmiş bir genç her hangi bir müessesede, askerlik alâkası yok. Münasip bir iş arıyor. Akşamda (R. Yılmaz) remzine mektupla müracaat. — 1

2 - İŞÇİ ARIYANLAR

ÜÇ KİŞİNİN — Hizmetini görece bir bayan arıyor. Sultanhamam Emin Bey han altında 22 numaraya müracaat. — 2

SİRKEÇİDE YAZIHANEME — Bir genç bayan kâtiibe alınacaktır. Kısa hâl terümesiyle İstanbul 438 numaralı posta kutusuna mektupla müracaat. —

ALMANCA VE TÜRKÇE — Ticari muhabere bîhakkin müktedir daktilo bilir bir bay veya bayan arıyor. Posta kutusu İstanbul 562. — 3

LİSE TAHSİLİ GÖRMÜŞ — 3 Bayan istiyor. Galata Billür sokak Billür han No. 9. — 1

KÂTİBE ARANIYOR — Yazısı güzel olması, daktilo, hesap, muhabere ve lisan bilmesi şarttır. Galata Ömer Abit han 2 nci kat 23 No. da Ferdi Selek Türk Emlâk bürosuna müracaat. — 1

FRANZISYAYI İYİ BİLEN — Bir bayan arıyor Bekâr ve kıbar bir bayının evinin işlerine ve 14 yaşındaki mektepli kızına nezaret edecek. Yarıncı perşembe ve cuma günleri saat 9 dan 14 e kadar Tepebaşı Bristol otelinde bay Zeki Aykan'a müracaat. — 1

İŞÇİ ARANIYOR — Bobinuarı, kordela şerit ve potinbağı makinelelerinde çalışabilecek işçilere ihtiyacı vardır. Acemi işçi dahi alınır. Galata Necatibey cad. No. 156 ya müracaat. — 4

3 - SATILIK EŞYA

SATILIK PİYANO — Alman markalı iyi halde bir piyano satılıktır. Büyükdada Ankara palas oteli sahibine müracaat. Telefon: 56,80

200 LİRAYA SATILIK YENİ SANDAL — Meşhur Halli ustanın yapısı Kadıköy İkinci sulh hukuk hâkimi bay Reşada müracaat. — 1

EGDLAN MARKA — 45 beygir kuvvetinde buharlı lokomobil makine satılıktır. İsteyenlerin Adapazarı'nda manüfatura taciri Cemal Alkana müracaatları. —

AMERİKAN RADYOSU İSTENİYOR — Müstemel Amerikan malı radyo satın alınacaktır. Tel: 40648 e müracaat. —

KAÇIRILMIYACAK BİR FIRSAT — Portatif vidalı demirden ve oluklu galvanizli saçtan bina. Müracaat yeri: Galata Perşembepazarı Samur sokak No. 13 - 15 Mahmut Bilge ve Ortağı. Tel: 42149

4 - ADET TORNA — Vargel, plân, ya, makkap, testere, zımpara taşı makinesi ve üç beygir kuvvetinde elektrik motorlu toptan satılıktır. Müracaat yeri: Galata Perşembepazarı Samur sokak No. 13 - 15 Mahmut Bilge ve Ortağı. Tel: 42149 — 1

HİÇ KULLANILMAMIŞ — Meyer marka her levazımı tamam bir adet gece kontrol saati satılıktır. Müracaat Bayezit Eminbey çeşmesi sokak No. 11. —

YÜKSEK TAHSİL — Talebe yurtları kapandığından eşyaları 'komodin, gardrop, perdeler, masalar, kar-yolalar, sandalyeler, yazıhane, muşamba ve mutfak levazımı' hergün saat 18 e kadar Bayezit Eminbey çeşmesi sokak No. 11 de satılıktır. —

AZ VE İYİ KULLANILMIŞ — Avrupa mamulâtı bir çocuk arabası satılıktır. Çihangirde Karadut caddesinde Gündüz apartmanında üç numaralı daireye müracaat edilmesi. — 2

MAKTUAN «180» LİRAYA — Avrupa mamulâtından nikel krome kesme karyola pek az kullanılmış somyesi de vardır. Üsküdar yeni mahalle Mecitreis sokak No. 9 S. Gizer. — 2

SALON HAVAGAZI SOBASİ — Gayet sık adeta bir mobilya gibi İngiliz şöminelerine benzer istiklâl edilebilir. Sirkeçide Sanasara han karşısı. —

4 - Kiralık - Satılık

HERSEMTE — 2,000 - 6,000 liraya ahşap evler satılıktır. Karaköy Melek han No. 8 Emlâkservis'e müracaat. — 2

BESİKTASTA — 15,000 - 22,000 liraya apartmanlar satılıktır. Karaköy Melek han No. 8 Emlâkservis'e müracaat. —

HERSEMTE — Elverişli arsalar satılıktır. Karaköy Melek han No. 8 Emlâkservis'e müracaat. — 2

HERSEMTE — 3,000 - 8,000 liraya kâğır evler satılıktır. Karaköy Melek han No. 8 Emlâkservis'e müracaat. — 2

SATILIK İRAD — 360 lira iradı son 5000 liradır. Fındıklı tramvay caddesinde 68 numaraya müracaat. Tavassut istemem. — 2

KİRALIK BOSTAN — Sarıyer Sular caddesinde 16 dönüm bostan kiralıktır. Beyoğlu'da Tarlabası caddesinde 110 No. lu dükkânda Kemâl'e müracaat. — 2

ACELE SATILIK APARTIMAN — Beyoğlu Kalyonculuk İngiliz sarayından aşağı Hamalbaş Yeniöl Saman meydanı Petro Faci firması yanında Teflik Efendi sokağında 31/1 numaralı senevi (1240) lıra iradı bulunan üç katlı müceddet Güneşli apartıman içindekilere müracaat. —

4600 LİRA SENELİK NET VARİDAT — Çok merkezi yerde altı büyük daire metin ve güzel bir apartıman sahipleri tarafından satılıyor. Her gün 4 - 6 arası Çarşıkapı Aras elektrik mağazası 93 - 95 No. ya müracaat. Tel: 22045 — 2

ACELE SATILIK APARTIMAN USULÜ — 4 kat, havagazi, elektrik, terkos, tramvaya yakın vasi bahçeli, nezareti mükemmel 9 odalı, iki cephe 90 lıra ıcar getirir. Aksaray Millet caddesi Yusufpaşa 123 No. Emlâk Sürat idarehanesine müracaat. — 2

MOBİLYALI KİRALIK APARTIMAN — Şişli'de Bomonti tramvay istasyonuna yakın kalorifer, telefon ve sair konforu halz Mobilyalı bir apartıman katı bir sene için kiralıktır. İsteyenlerin Bahçekapı, Cernanyan Han 16 No. da bay Abdîye müracaatları. — 1

SATILIK KÖŞK — Çamlıca'da Libade caddesi 8 No. 9 dönüm erazi çam ve bol meyva ağaçları içinde güzel iki köşk satılıktır. Galata Mahmudiye caddesi 63 No. Telefon: 42884 — 1

BAYEZİT — Kâtip Sinan, Mektep sokağında 23 No. lu ahşap on odalı içinde su ve elektriği bulunan, büyük bahçeli ve Marmaraya karşı fevkalâde manzaralı bir ev acele satılıktır. İçindekilere müracaat. —

1600 LİRAYA SATILIK 6 ODA-LI EV — Bakırköy Sakızağacı Orta sokak 125 - 127 No. bahçeli, Miltiyadi odun deposuna bitişik, Banyolara yakın. — 2

SATILIK EV — Yeşilköyde Halkalı caddesinde 20 No. 5 odalı 4 kat, bahçe, bol su. Bir tarafı asfalt şose, bir tarafı tren hattı ahşap 7000 liraya satılıktır. Müracaat aynı haneye. — 1

CUMHURİYET MATBAASI — Civarında bir allenin kaunda ev katının bir odası kiralıktır. Bayan ve yalnız olması şarttır. İstanbul Belediyesi Tahsil Md.üü memurlarından İhsan Hınçer'e müracaat. — 1

SATILIK APARTIMAN — Bayezit Mercanağa mahallesi Tacirhane sokak No. 6/1 apartıman satılıktır. Yeni bütün tesisat mevcut 3 üncü kata müracaat. — 2

ANKARADA KİRALIK APARTIMAN — Yenigöhrde beş odalı kaloriferli bir daire, mobilyalı veya mobilyasız, İstanbulda 5 - 6 odalı ve konforlu bir apartımanla mübadele suretille kiralıktır. İsteyenlerin 24204 numaraya telefon etmeleri. — 1

SATILIK EV — İstanbul Süleymaniye caddesi 5 numaralı küçük bir ev satılıktır. Telefon: 60580 —

10000 LİRAYA — Satılık Portakal bahçesi, Adanaya bir saat mesafede üç sene sonra mahsul verecek fennî surette bakımlı yirmi üç dönüm bahçe acele satılıktır. İsteklilerin vasıtasız, mektupla (posta kutusu 2209, Beyoğlu) na müracaatları. — 2

KURTULUŞTA — Tepe altında tramvay caddesinden 20 adım 1 katında bir sofa 4 oda, 2 katında 3 oda banyosu olan zemini ksilidit üç katlı 2 bahçeli apartıman satılıktır. Mutavassut kabul edilmez. Fıat 19,000 lıra. Telefon 41378 «2 - 7 arası» — 2

KİRALIK — Möble bir oda banyo ile beraber, Galatasaray, Balıo. Noef apart. 14,3 numaraya müracaat. — 5

SATILIK HAN — Sultan hamam Hoca hanı karşısında Sivacıyan hanı satılıktır. Arzu eden gizebilir. Müracaat: Sirkeçide Sanasara han karşısı. —

MOBİLYALI — Bir Alman öğretmen ailesi yanında temiz bir oda kiralıktır. Pazardan maada hergün 4 - 7 ye kadar İstiklâl caddesi 133 Hasan bey Ap. 2 nci merdiven 1 inci kat, 6 No. — 2

5 - MÜTEFERİK

Y. MÜHENDİS TALEBESİ — Geometri, cebir, fizik, kimyadan zayıf talebeleri kısa zamanda yetiştirir. Harıçten ilse bitirmeye girenleri hususî metotla hazırlar. Akşam'da «S. H.» — 1

YÜKSEK MÜHENDİS — Mektebi son sınıf talebesinden: Akşamları saat 5 den sonra ilse ve orta mektep talebelerine her türlü dersler ehven fiatle veriyorum. İlan memurluğuna müracaat. — 2

FRANZISCA VE İNGİLİZCE DERSLERİ — Uzun müddet Pariste öğretmenlik etmiş tecrübeli bir muallim, seri ve pratik bir metotla Fransızca ve İngilizce dersleri verir. Evlere gider. Metot rûmuzu ile gazeteye tahriren müracaat. — 2

BİR İNGİLİZ BAYI — Ehven ücretle mükemmel İngiliz lisan dersleri verecektir. Çok kolay, pratik ve seri metot. «Lessons» rûmuzuna mektupla müracaat. — 2

DERSLERE YARDIMCI — Ehven fiat ve müsait şeraitle fen fakültesi üçüncü sınıf talebesinden bir genç orta, ilk mektep talebesine her dersinden ilse talebesinin ilse bir kısım derslerine yardım edebilir. İsteklilerin Akşamda F. N. mektup yazmaları. —

MEKTUPLARINIZI ALDIKINIZ — Gazetemiz idarehanesini adres olarak göstermiş olan karilerimizden

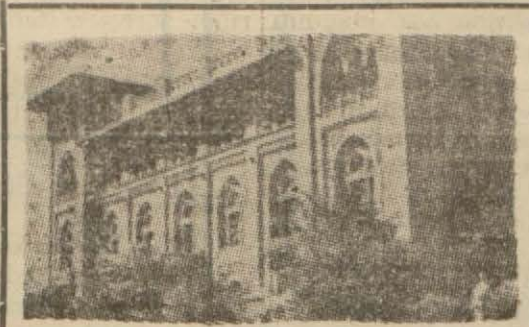
Ev - Atru - Ş N - S S A A - P S K - NE - Resim - CA - HD - KT - MV - Hakikat - Göztepe - G. Satış.

namlarına gelen mektupları idarehanemizden aldıkları rica olunur.

Türkiye Cumhuriyeti ZİRAAT BANKASI

Kuruluş tarihi: 1888 — Sermayesi: 100.000.000 Türk lirası Şube ve ajans adedi: 265

Zirai ve ticari her nevi banka muameleleri Para biriktirenlere 28.800 lıra ikramiye veriyor.

Ziraat Bankasında kumbaralı ve itibarsız tasarruf hesaplarında en az 50 lirası bulunanlara sene 4 defa çekilecek kur'a ile aşağıdaki plâna göre ikramiye dağıtılacaktır.			
4 adet 1.000 liralık	4.000 lıra	100 adet 50 liralık	5.000 lıra
4 » 500 »	2.000 »	120 » 40 »	4.800 »
4 » 250 »	1.000 »	160 » 20 »	3.200 »
40 » 100 »	4.000 »		

DİKKAT: Hesaplarındaki paralar bir sene içinde 50 liradan aşağı düşmüşlere ikramiye çıktığı takdirde % 20 fazlasile verilecektir. Kurallar sene 4 defa 11 eylül, 11 birincikânun. 11 mart ve 11 haziran tarihlerinde çekilecektir.

Eksiltme ilânı Nafia vekillüğinden:

- 1 — Ankara - Kırşehir - Kayseri yolu üzerinde yapılacak toprak tesviyesi yeni şose ve skl şose eşaşı tamirâtı ile sınıl imalâtı ve sair inşaat keşif bedeli 3,620,000 lıra üzerinden eksiltmeye çıkarılmıştır.
 - 2 — İhale 12,11,942 tarihinde perşembe günü saat 15 de Nafia Vekillüğü şose ve köprüler reisliğı odasında yapılacaktır.
 - 3 — İhale evrakı şunlardır:
 - A — Keşif metraji
 - B — Keşif hülâsası
 - C — Hususî şartname
 - D — Mukavele formüllü
 - E — Eksiltme şartnamesi
 - F — Şilâile fiyat cedveli
 - H — Bayındırlık işleri genel ve fennî şartnameleri.
- Bu evrak 50 lıra bedel mukabilinde şoseler reisliğinden alınabilir.
- 4 — Eksiltmeye iştirak edebilmek için aşağıda yazılı şartları halz olmak şarttır.

- A — İhale tarihinden üç gün evveline kadar Nafia Vekâletine müracaatla bir sene zarfında en az beş yüz bin liralık şose veya demiryol inşaatı yapmış olduğuna dair vesak ilraz ederek bu işe girebilmek için ehliyet vesikası alınacaktır.
- B — 942 yılına ait Ticaret odası vesikası
- 5 — Muvakkat teminat 122,350 liradır.
- 6 — İhaleye girmek isteyenlerin 2490 sayılı kanunun tarifâtı dairesinde hazırlayacakları kapalı zarflarını ikinci maddede yazılı vakitten bir saat evveline kadar komisyon reisliğine makbuz mukabilinde vermeleri lâzımdır. (816)

Fen memuru ve desinatör alınacak

Ankara Belediyesi İmar Müdürlüğünden

Ankara şehri imar müdürlüğü kadrosunda münhal bulunan vazifelere 3650 numaralı knun mucibince ve aylık ücretle fen memuru ve desinatör tayin edilecektir. Askerlikle iliğili olmayan ve plân ve kadastro işlerinde mümaresesi bulunanlar vesikalari birlikte imar müdürlüğüne müracaat

Maarif Vekillüğinden:

- 1 — Ankara Bölge Sanat Okulu Demir atelyesi binası inşaatı (elektrik tesisâtı hariç) kapalı zarf usulile eksiltmeye konulmuştur.
- 2 — Bu inşaatın keşif bedeli 246958 lıra 60. kuruştur
- 3 — Eksiltme 20/XI/942 cuma günü saat 15 te Ankara Büyük Evkaf apartımanındaki Mesleki ve Teknik Öğretim Müsteşarlığında toplanacak Vekillik ihale komisyonunda yapılacaktır.
- 4 — Bu inşaatla ait proje ve şartnameler, 12 lıra 35 kuruş mukabilinde Vekillik Yapı işleri müdürlüğünden alınabilir.
- 5 — Bu inşaat için lüzumlu olan çimento ve demir Vekillikçe temin olunacaktır.
- 6 — 13597 lıra 93 kuruştan ibaret olan muvakkat teminatın, 2490 sayılı kenun hükümleri dahilinde verilmesi.
- B) En az (150,000) liralık benzeri inşaatın taahhüt edildiğine ve taahhüdün ifa olunduğuna dair vesika gösterilmesi.
- C) İhale tarihinden üç gün evvel (tatil günleri hariç) Nafia Vekillüğinden alınmış ehliyet vesikasının ilraz edilmesi.
- D) 1942 senesine ait Ticaret odasından vesika alınmış olması şarttır.
- 7 — İsteklilerin teklif mektuplarını ihale günü olan 20/XI/1942 cuma günü saat 14 e kadar komisyon vermiş veya göndermiş olmaları lâzımdır. Postada vuku bulacak gecikmeler kabul edilmez. (1041)

Nafia Vekâletinden:

Eksiltmeye konulan iş:

- 1 — Kocaali Su işleri on yedinci şube müdürlüğü bölgesi içinde bulunan Pamukovanın Sakarya nehrinden sulanması ve ıslahı işleri tahmin edilen keşif bedeli fiat vahidi esası üzerinden (1534838) lıra (80) kuruştur.
- 2 — Eksiltme 27/11/942 tarihine raslıyan cuma günü saat 15 te Ankara rada Su işleri reisliğı binası içinde toplanan Su eksiltme komisyonu odasında kapalı zarf usulile yapılacaktır.
- 3 — İstekliler eksiltme şartnamesi, mukavele projesi, bayındırlık işleri genel şartnamesi, umumi su işleri fennî şartnamesi ile hususi ve fennî şartnameleri ve projeleri «50» lıra «00» kuruş karşılığında Su işleri reisliğinden alabilirler.
- 4 — Eksiltmeye girebilmek için isteklilerin «59.795» lıra «16» kuruşluk muvakkat teminat vermesi ve eksilmenin yapılacağı günden en az üç gün evvel bir dilekçe ile Nafia Vekâletine müracaat ederek bu işe mahsus olmak üzere vesika almaları ve bu vesikayı göstermeleri şarttır. Bu müddet içinde vesika isteginde bulunmayanlar eksiltmeye giremezler.
- 5 — İsteklilerin teklif mektuplarını ikinci maddede yazılı saatten bir saat öncesine kadar Su işleri reisliğine makbuz karşılığında vermeleri lâzımdır. Postada olan gecikmeler kabul edilmez. (1053)

Beheri 200 ton kuvvetinde 2 adet satılık komple

HİDROLİK PRES

Bilhassa yağ fabrikatörlerine tavsiye olunur.

İstanbul Posta kutusu No. 111.

Öksürük ve Bronşiti TURAL

Komprimeleri derhal geçirir.

KUTUSU 35 KURUŞTUR.

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum idaresi ilânları

Müteahhit nam ve hesabına muhammen bedeli 615 lıra olan 40 adet büyük ve 15 adet küçük Reîsülmühur fotoğraf gerçevesleri nümumelci veçhile 10/11/1942 salı günü saat 15,30 da açık eksiltme usulü ile Ankara'da idare binasında toplanan Merkez 9-uncu Komisyonunca satın alınacaktır. Bu işe girmek isteyenlerin 46,13 liralık muvakkat teminat ile kanunun tayin ettiği vesikalari hamilen aynı gün ve saatte adı geçen Komisyonunda hazır bulunmaları lâzımdır. Şartname ve nümuneler Ankara'da Malzeme dairesinde, Haydarpaşa'da Tesellüm ve Sevk Şefliğinde görülebilir. «359»

22/10/942 tarihinde yapılan eksiltmesine talip zuhur etmiyen ve muhammen bedeli 72000 lıra olan muhtelif çinko levha 12/11/942 perşembe günü saat 15,30 da kapalı zarf usulü ile Ankara'da idare binasında toplanan Merkez 9 uncu komisyonca satın alınacaktır. Bu işe girmek isteyenlerin 4850 liralık muvakkat teminat ile kanunun tayin ettiği vesikalari ve tekliflerini aynı gün saat 14,30 a kadar adı geçen Komisyon reisliğine vermeleri lâzımdır. Şartnameler 1 lıra mukabilinde Ankarada Merkez ve Haydarpaşada Haydarpaşa veznesinden temin olunur. (959)

Deniz fabrikaları umum müdürlüğünden:

Buhar makineleri, Dizel ve benzin motorleri tamiratında çalıştırılmak üzere birinci sınıf tesviyecilere ihtiyaç vardır. Talip olanların bonservis ve iyi hal kâğıtlarile birlikte imithan edilmek üzere Gölçük deniz fabrikaları genel müdürlüğüne müracaatları. «1005»

PARA PARAYI ÇEKER

ET İŞ BANKASI'NIN KÜÇÜK TASARRUF

T. İş Bankası

K. TASARRUF HESAPLARI

2 İkinci sınıfın Keşidesine ayrılan ikramiyeler

1 adet	1000 liralık
1 »	500 »
2 »	250 »
14 »	100 »
10 »	50 »
40 »	25 »

G R I P İ N

Baş - Diş - Grip - Nezle - Kırıklık - Soğuk Algınlığı - Romatizma - Nevralji

Ve Bütün Ağrıları Derhal keser, İcabında Günde 3 Kaşe Alınabilir. İsim ve Markaya Dikkat.

HASAN FARE ZEHİRİ

Fındık faresi, Sıçan, Tarla faresi ve bütün fare nevelerini öldürür. Bir parça yağlı ekmek veya pastırma üzerine sürülüp de farelerin bulunduğu yere bırakılırsa bu mükemmel gıdayı seve seve yiyen fareler derhal ölürler. Küçük fındık fareleri için fare buğday zehirlerinden serpmelidir. Buğday 25, Macun halinde 50, şişe 75, dört misli şişe 125 kuruştur. **HASAN DEPOSU ve ŞUBELERİ.**

KUŞ TÜYÜNDEN

Yastık, Yorgan, Yatak kullanmak hem kesenize ve hem de sıhhatinize faydalıdır. **BİR KUŞTUYU YASTIK 2 LİRADIR**

Yatak, yorganları da pek ucuzdur. Adres: İstanbul Çakmakçılar, Sandalyacılar sokak. Ömer Bali oğlu Kus tüyü Fabrikası. Telefon: 23027.

SACINIZ DÖKÜLÜYORSA, BAŞINIZDA KEPEK VARSA MAJİK SAÇ EKSİRİ

KULLANINIZ. TESİRİNİ DERHAL GÖRÜRSÜNZ.

Emniyet Sandığı ilânları

Taksitli Emlâk Satışı Sekiz senede 0/0 5 faizle ödenir

Semti	Cinsi	Muhammen kıymeti
Boğaziçinde Anadoluhisari'nde eski Otaktepe, yeni Sakabayırı sokağında eski 17, yeni 3, 3/1 No, 1	Bir buçuk katta dört odalı maa ahır ahşap bir evin tamamı, (Hâlen bir kat ahşap ve bir buçuk katı kâğır olmak üzere altı odalı bir ev)	1600
1 — Arttırma 23/11/942 tarihine 14 ten 16 ya kadar devam edecektir. İhale, arttırma sonunda en yüksek bedel verene yapılır.		
1 — Arttırmaya girmek için muhammen kıymetin % 15 i nisbetinde pey akçesi yatırmak lazımdır.		
3 — Arttırma bedelinin dörtte biri peşin, geri kalanı sekiz senede sekiz müssavi taksitte ödenir. Taksitler % 5 falze tabiidir.		
4 — Taksitler ödeninceye kadar gayrimenkul Sandığa birinci derecede ipotekli kalır.		
5 — Binanın fotoğrafı Sandık dahilindeki satış salonunda teşhir olunmaktadır. Fazla tafsilât almak için salona müracaat edilir.		(764)

GÖNLÜ FERAH PANSİYONU AÇILDI

Kalorifer banyo ve marmaraya nazır bahçeli, Talebe tercih edilir ve Talebeye tenzilat yapılır. Adrese dikkat: Lâleli Şair Haşmet sokak No. 43

Devlet Orman İşletmesi Düzce revir âmirliğinden

Devlet Orman İşletmesi Düzce revirinin Mudurnu Elmacık dere Tekirler deposunda mevcut 220 metre küp kayın tomruğu 13/11/942 cuma günü saat 14 te Düzcede Devlet Orman İşletmesi revir âmirliği binasında müteşekkil komisyonda açık arttırma ile satılacaktır. Tomrukların bir metre küpünün muhammen bedeli 15 liradır. Şartname

Pudrası kullanılır.

GÖZEN Müessesesi: Büyük Postane Cad. No. 5 ve ıtrivat depolarında.

DOKTOR - OPERATÖR Zekiye Temize

Paris Tıp fakültesinden mezun Doğum ve kadın hastalıkları Birinci sınıf mütehassıs, Pazardan maada her gün saat 15 ten 18 e kadar, Çarşamba günleri fi karaya bedava. Kadıköy Moda iskelesi 251. Telefon: 60918

Satılık deniz motörü

Teknesi mükemmel yakında iyi tamir edilmiş yelkenleri, borda ve havale muşambaları dinamosu müceddet 60 tonluk mazotlu 60 beygir fişekli Dulç Dizel makinesi yeni konmuş bulunun noksanıdır. Satılıyor. Müracaat: Unkapanı Ayazma caddesi 204 demir tüccarı Karakın Arapyan, Telefon: 21710.

Dr. NİHAD TOZGE

Cild-Saç Frengi ve diğer Zührevi hastalıklar (BİRİNCİ SINIF MÜTEHASSİS)

Pazar ve Perşembeden maada hergün 14 den 17.30 e kadar (Telefon: 21942) Beşik, Vilyet konağı karşı Hava Kurumu karşısı, 11

Hukuk fakültesine yeni devam edecek arkadaşlara:

Hukuk istilahları

LUGATI Fiafi 1 Lira

Yazarlar: Avukat Celâl Feyyaz, Feyzi Günel

Babıâlide CİHAN ve İKBAL, Beyazıtta MİLLİYET kitabevi ve Üniversite Ezanesi karşısında TÜRKİYE kitabevinde bulunur. Adedi azalmıştır.

ZAYİ — İstanbul Ziraat bankası tasarruf hesabında 26301 sayılı bay Mehmet Yılmaz'a ait kullanmakta olduğum tatbik mühürünü kaybettim. Yenisini kazdıracağım dan eskisinin hükmü yoktur. Mehmet Yılmaz

Ev işlerine mahsus her cins kumaş için HOROZ Marka

Anilin paket boyaları

Umumi Satış: İstanbul, Çiçek Pazarı, ALTIPARMAK HAN 3. 4.

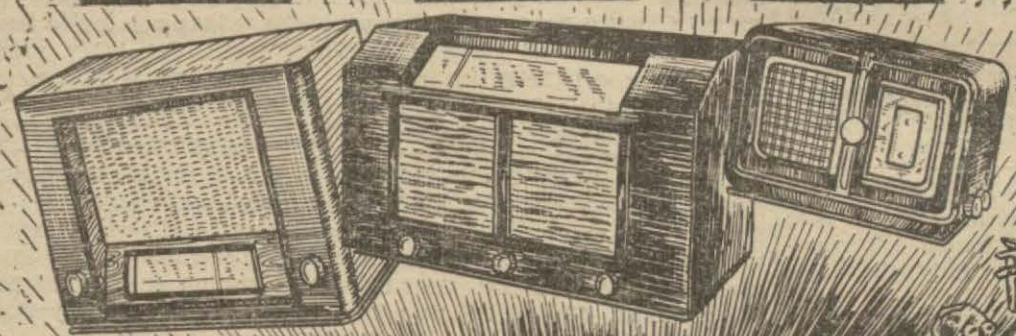
DİKKAT: Sayın müşterilerimiz piyasadan mübayaat ettikleri paket boyalardan rutubet görmüş olana tesadüf ederler ise her an yukarıki adrese müracaat ederek değiştirebilirler.

Kelepir Satılık Ardiyeler

Bahçekapısında ayda yüz lira bedelli icar ile on sene konturatlı lık ardiye maktuan on beş bin liraya satılıktır. Vasıta ve masraf kabul olunmaz.

ALMAN TEKNİĞİNİN YARATTIĞI BİR HARİKA

TE KA DE

1943 RADYOLARI

OSMAN ŞAKAR ve Şki

Bankalar Cad. No. 59

TAKSİTLE SATIŞ

TE KA DE RADYOSU

Uzun ve devamlı tetkik ve tecrübe mahsulüdür

Umumi Müessisi:

A. V. MENER

Asicurazioni Generali han N. 31

TE KA DE

Radyodan anıyanların makinesi

1 — Tam «Superheterodique» alıcı	4 — Ses ve ton ayarı ve parazit kesme tertibatı	8 — 13 metreden itibaren kısa dalga
2 — Devasa kudretli bir makine	5 — Sarfiyatta tasarruf	9 — Yüksek randımanlı antife-ding tertibatı
3 — Seste sadakat ve kudreti yükseltilmiş son sistem lâmbalar.	6 — Munzam operlör ve gramofon tertibatı	10 — Pürüzsüz musiki.
	7 — Yeni sistem termik sigorta	

Mücevherat ve Saat Meraklılarına: Plâtinden, Altından, Pırlantalı

KADIN, ERKEK KOL ve CEP Saatlerinin Envai Çeşitleri

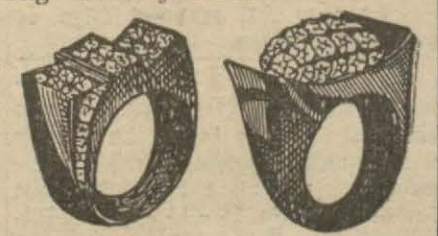
Kıymetli taşlarla müzeyyen şövalyeler 1943 Modelleri Üzerine

Yüksek zevkle yapılmış emsalsiz ÇİÇEK ve PLÂKLARINI Müessesemizde bulacağınızı müjdeliriz.

VACHERON ve CONSTANTIN

Saatlerinin Acentesi

ARLON saat mağazası

İstanbul — Eminönü Meydanı

Telefon: 21128

Satılık mağaza - tütüncü ve kahveci dükkanları

- 1 — Asma altında Canbaz hanı karşısında 28 numaralı mağaza (32000) liraya acele satılıktır.
- 2 — Galatada Perşembe pazarında köşe başında 63 numaralı tütüncü ve kahveci dükkanının 128 hissede 69 hissesi 3000 liraya acele satılıktır. Cumhuriyet Merkez Bankasında veznedar Bay Şakire müracaat.

ADEMI İKTİDAR VE BELGEVŞEKLİĞİNE KARŞI

FORTOBİN